

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

CURRICULUM NAȚIONAL

PROGRAME ȘCOLARE

**PENTRU
CLASELE a V-a — a VIII-a**

6

**ARIA CURRICULARĂ
OM ȘI SOCIETATE**

BUCUREȘTI
1999

Georg-Eckert-Institut BS78

1 022 270 7

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

CURRICULUM NAȚIONAL

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU

CLASELE a V-a – a VIII-a

ARIA CURRICULARĂ:

OM ȘI SOCIETATE

CULTURĂ CIVICĂ

ISTORIE

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚILOR

GEOGRAFIE

București
1999

Lucrarea apare sub coordonarea:

- Dr. Matei Cerkez – Președintele Consiliului Național pentru Curriculum din cadrul Ministerului Educației Naționale
Cercetător științific principal - Institutul de Științe ale Educației
- Dr. Mihaela Singer – Coordonatorul Grupului de expertiză al Consiliului Național pentru Curriculum
Cercetător științific principal - Institutul de Științe ale Educației
- Daniel Oghină – Membru al Grupului de expertiză al Consiliului Național pentru Curriculum
Cercetător științific - Institutul de Științe ale Educației
- Dr. Ligia Sarivan – Membru al Grupului de expertiză al Consiliului Național pentru Curriculum
Cercetător științific principal - Institutul de Științe ale Educației
- Laura Căpiță – Membru al Grupului de expertiză al Consiliului Național pentru Curriculum
Cercetător științific principal - Institutul de Științe ale Educației
- Lucian Ciolan – Membru al Grupului de expertiză al Consiliului Național pentru Curriculum
Preparator universitar – Universitatea București
- Firuța Tacea – Membru al Grupului de expertiză al Consiliului Național pentru Curriculum
Preparator universitar – Universitatea București
- Dr. Dan Crocnan – Membru al Grupului de expertiză al Consiliului Național pentru Curriculum
Profesor – Liceul Teoretic "Miguel Cervantes"

Georg-Eckert-Institut
für internationale
Schulbuchforschung
Braunschweig
-Schulbuchbibliothek -

2004/3053

Coordonator volum: Laura Căpiță, Ligia Sarivan

Editor: Consiliul Național pentru Curriculum din cadrul Ministerului Educației Naționale

Institutul de Științe ale Educației

Str. Știrbei Vodă 37, cod 70732, București - 1

Telefon/ fax: + 40 1 3103204

e-mail:cnc@ise.ro

Tehnoredactare computerizată:

Fotinia Neagu, Elena Parascovici, Vlad Pascu - Institutul de Științe ale Educației

Tiparul și coperta: Editura Cicero

R

Z-15

(1,99)6

REFORMA CURRICULARĂ ȘI PROGRAMELE ȘCOLARE

Parte extrem de importantă a curriculum-ului scris, **programele școlare** trec în România în ultimii ani printr-un proces complex de **elaborare și revizuire în viziune curriculară**, care presupune **o proiectare în interacțiunea lor a obiectivelor, conținuturilor, activităților de învățare și a principiilor și metodelor de evaluare**. Elaborarea unor noi programe școlare în învățământul obligatoriu a fost demarată deja în 1994/1995, dar acest lucru s-a făcut pe baza unui plan de învățământ centralist și directivist și în lipsa unei viziuni coerente și moderne despre învățarea școlară și despre contribuția diferitelor discipline în dobândirea cunoștințelor și a competențelor importante pentru elevi. Desigur, procesul elaborării coerente a programelor școlare este unul dificil și de lungă durată, el presupune **o muncă de echipă și profesionalizarea reală a autorilor de curriculum**. În prezent, putem considera că elaborarea și revizuirea periodică a programelor școlare se află pe un parcurs bun, în orice caz mult mai productiv în sensul unei reforme reale a învățământului, decât în anii precedenți.

În prezent, **programele școlare pentru gimnaziu și liceu sunt elaborate în concordanță cu noile planuri-cadru de învățământ**, iar în situația multor discipline este vorba de **o adevărată revoluție didactică în ceea ce privește conceperea predării/învățării la clasă**. Descongestionarea programului elevilor prin descongestionarea programelor școlare nu înseamnă un rabat de la calitatea actului educativ și de **la standarde înalte de performanță la nivelul învățării**. Dimpotrivă, **standardele înalte de calitate trebuie să direcționeze permanent politica curriculară** și în sistemul de învățământ românesc. Aceste standarde nu trebuie însă exprimate prin munți de informație nerelevantă, care fac doar obiectul memorizării și reproducerii sterile. **Viziunea curriculară** de alcătuire a programelor școlare permite tocmai o mai bună orientare a predării/învățării în raport cu **obiective de formare care vizează competențe de nivel superior, de aplicare a cunoștințelor și competențelor în contexte noi și de rezolvare de probleme teoretice și practice**. În loc ca programa să fie una "analitică" în sensul simplist, respectiv o înșiruire de conținuturi sub formă de capitole și lecții, neracordate la ieșiri foarte concrete în termeni de achiziții posibile și necesare ale fiecărui elev, noile proiecții ale predării/învățării prin programele școlare poartă amprenta viziunii curriculare. În această viziune, conținuturile nu devin deloc neimportante, dar ele sunt văzute în mult mai mare măsură decât înainte ca **vehicule de formare a competențelor intelectuale și relaționale de nivel superior, a atitudinilor și comportamentelor necesare unui tânăr într-o societate democratică a timpului nostru**.

Noile programe școlare de gimnaziu și liceu, așa cum sunt ele elaborate în prezent sub coordonarea **Consiliului Național pentru Curriculum** contribuie și la noi în țară la adâncirea **caracterului profesionalizat al elaborărilor curriculare**. Diviziunea muncii în diferite sectoare este de mult o realitate în toate domeniile activității umane. Ar fi o iluzie să continuăm promovarea unor slogane populiste în ceea ce privește elaborarea curriculum-ului. Desigur, consultarea profesorilor, elevilor și a părinților este un exercițiu democratic profitabil

în orice zonă a educației și învățământului, cu atât mai necesară în domeniul cheie al educației școlare care este curriculum-ul. Trebuie spus însă că în toate țările civilizate, elaborarea curriculum-ului - planuri de învățământ, programe și manuale școlare - a devenit de decenii un **domeniu tehnic specializat**, un domeniu profesional aparte, așa cum tinde el să devină în ultimii ani și în România. De altfel, elaborarea noului Curriculum Național, inclusiv la nivelul programelor școlare, nu este nicidecum un proces închis. **El a devenit în ultimii ani din ce în ce mai mult un proces deschis consultărilor publice și implicării profesioniste a cadrelor didactice creative în domeniul curricular.** Acest proces a constituit și constituie un prilej benefic de **exercițiu intelectual individual și de grup pentru foarte mulți profesori și învățători/ institutori din țară, membri ai grupurilor de lucru pentru diferite discipline.**

O programă școlară bună, ca orice altă componentă a curriculum-ului, este până la urmă rezultatul **unui exercițiu colectiv**, desfășurat însă sub semnul **unui profesionalism specific.** Noile planuri-cadru de învățământ stimulează de altfel, prin existența curriculum-ului la decizia școlii, **inovația curriculară locală la nivelul fiecărui cadru didactic și la nivelul fiecărei catedre.**

Noul curriculum școlar, prin conceperea lui ca echilibru între curriculum-ul nucleu și curriculum-ul la decizia școlii contribuie în mod specific la **descentralizarea și flexibilizarea deciziilor curriculare la nivelul unităților școlare.** Programele școlare sunt în același timp, **inspiratoare pentru o nouă viziune didactică în elaborarea manualelor școlare,** care, prin rolul lor de instrument curricular și didactic, orientează într-o măsură extrem de importantă demersul de predare/ învățare la clasă, inclusiv evaluarea elevilor și stimularea la aceștia a unei **motivații susținute pentru învățare.**

Elaborarea curriculum-ului este un proces continuu, de care sunt legate atât perioade de schimbare profundă, cât și de stabilitate. În prezent, se apropie la noi încheierea perioadei de schimbări majore la nivelul curriculum-ului scris și de intrare într-o **fază de stabilitate necesară implementării profunde a reformei și producerii de efecte vizibile la nivelul curriculum-ului efectiv și realizat.**

Curriculum-ul scris nu poate produce **efecte profunde decât dacă devine parte a muncii cotidiene a celor implicați în actul educativ.** De la literă la spiritul unui curriculum este uneori o cale foarte lungă, care nu poate fi străbătută în lipsa **formării inițiale și continue adecvate a personalului didactic.** Anii imediat următori vor fi cu siguranță dedicați acestui proces, în care însă existența unor documente de calitate cu rol reglator și orientativ, precum cele din zona curriculum-ului, este hotărâtoare.

Ministru,
Andrei Marga

Consilier,
Dakmara Georgescu

CUVÂNT ÎNAINTE

Documentul de față cuprinde noile programe școlare pentru învățământul gimnazial. Elaborarea acestora a pornit de la următoarele premise:

- introducerea planului-cadru la nivelul întregului învățământ obligatoriu (presupunând existența curriculum-ului nucleu și a celui la decizia școlii);
- proiectarea conținuturilor învățării din perspectiva unui demers centrat pe formarea de capacități și atitudini, evitându-se memorarea mecanică și reproducerea de cunoștințe;
- coerența verticală în cadrul curriculum-ului (racordarea la programele pentru învățământul primar, precum și asigurarea continuității de la un ciclu curricular la altul și de la o clasă la alta);
- coerența orizontală (stabilirea unor legături între disciplinele aceleiași arii curriculare și/sau din arii curriculare diferite).

Programele pentru clasele a V-a – a VIII-a păstrează structura programelor din învățământul primar. Ele cuprind: **obiective cadru, obiective de referință, exemple de activități de învățare, conținuturi și standarde curriculare de performanță.**

Obiectivele cadru sunt obiective cu un grad ridicat de generalitate și complexitate. Ele se referă la formarea unor capacități și atitudini specifice disciplinei și sunt urmărite de-a lungul mai multor ani de studiu.

Obiectivele de referință specifică rezultatele așteptate ale învățării și urmăresc progresia în achiziția de competențe și cunoștințe de la un an de studiu la altul.

Pentru realizarea obiectivelor propuse pot fi organizate diferite tipuri de **activități de învățare**. Programa oferă cel puțin un exemplu de astfel de activități pentru fiecare obiectiv de referință în parte. Exemplele de activități de învățare sunt construite astfel încât să pornească de la experiența concretă a elevului și să se integreze unor strategii didactice adecvate contextelor variate de învățare.

Conținuturile sunt mijloace prin care se urmărește atingerea obiectivelor cadru și a obiectivelor de referință propuse. Unitățile de conținut sunt organizate fie tematic, fie în conformitate cu domeniile constitutive ale diverselor obiecte de studiu.

Standardele curriculare de performanță sunt criteriile de evaluare a calității procesului de învățare. Ele reprezintă enunțuri sintetice, în măsură să indice gradul în care sunt atinse obiectivele curriculare de către elevi. Standardele curriculare de performanță asigură conexiunea între curriculum și evaluare. Pe baza lor vor fi elaborate nivelurile de performanță, precum și itemii necesari probelor de evaluare.

De asemenea, în elaborarea programelor s-au avut în vedere ciclurile curriculare ale învățământului primar și gimnazial.

Ciclurile curriculare ale învățământului primar și gimnazial sunt prezentate în schema de mai jos:

Vârsta	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Clasa	Gr. pregăt.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Ciclul curricular	Achiziții fundamentale			Dezvoltare				Observare și orientare		

Ciclul de dezvoltare (clasele a III-a – a VI-a) are ca obiectiv major *formarea capacităților de bază necesare pentru continuarea studiilor*. Ciclul de dezvoltare vizează:

- dezvoltarea achizițiilor lingvistice și încurajarea folosirii limbii române, a limbii materne și a limbilor străine pentru exprimarea în situații variate de comunicare;
- dezvoltarea unei gândiri structurate și a competenței de a aplica în practică rezolvarea de probleme;
- familiarizarea cu o abordare pluridisciplinară a domeniilor cunoașterii;
- constituirea unui set de valori consonante cu o societate democratică și pluralistă;

- încurajarea talentului, a experienței și a expresiei în diferite forme de artă;
- formarea responsabilității pentru propria dezvoltare și sănătate;
- formarea unei atitudini responsabile față de mediu.

Ciclul de observare și orientare (clasele a VII-a – a IX-a) are ca obiectiv major *orientarea în vederea optimizării opțiunii școlare și profesionale ulterioare*. El vizează:

- descoperirea de către elev a propriilor afinități, aspirații și valori, în scopul construirii unei imagini de sine pozitive;
- formarea capacității de analiză a setului de competențe dobândite prin învățare, în scopul orientării spre o anumită carieră profesională;
- dezvoltarea capacității de a comunica, inclusiv prin folosirea diferitelor limbaje specializate;
- dezvoltarea gândirii autonome și a responsabilității față de integrarea în mediul social.

Conform planului-cadru aplicat în sistemul de învățământ începând cu anul școlar 1999-2000, programele școlare conțin **curriculum nucleu** și **curriculum extins**.

Curriculum-ul nucleu corespunde numărului minim de ore de la fiecare disciplină obligatorie prevăzută în planurile-cadru de învățământ. Drept consecință, noile programe școlare cuprind obiective de referință, conținuturi și standarde curriculare de performanță, obligatorii pentru toate școlile și toți elevii, asigurându-se astfel egalitatea șanselor în contextul învățământului public. Curriculum-ul nucleu reprezintă unicul sistem de referință pentru diversele tipuri de evaluări și examinări externe (naționale) și pentru realizarea standardelor curriculare de performanță.

Curriculum-ul extins (CE) corespunde diferenței între numărul minim și maxim de ore prevăzute de plaja orară. CE presupune parcurgerea în întregime a programei, respectiv a segmentelor obligatorii și a celor suplimentare, marcate prin asterisc. Se lărgiște astfel oferta de învățare, în ceea ce privește cunoștințele, capacitățile și atitudinile, până la acoperirea numărului maxim de ore din plaja orară a disciplinei respective. Această variantă de curriculum la decizia școlii se poate realiza cu elevii care manifestă interese pentru anumite discipline sau arii curriculare.

Documentul de față reflectă organizarea disciplinelor pe arii curriculare, cuprinzând programele școlare pentru gimnaziu, în următoarea structură:

- **Vol. I - ARIA CURRICULARĂ LIMBĂ ȘI COMUNICARE** (Limba și literatura română, Limba latină)
- **Vol. II - ARIA CURRICULARĂ LIMBĂ ȘI COMUNICARE** (Limba engleză, Limba franceză). Volumul include și programele de învățământ primar.
- **Vol. III - ARIA CURRICULARĂ LIMBĂ ȘI COMUNICARE** (Limba germană, Limba italiană, Limba rusă, Limba spaniolă). Volumul include și programele de învățământ primar.
- **Vol. IV - ARIA CURRICULARĂ MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE ALE NATURII** (Matematică)
- **Vol. V - ARIA CURRICULARĂ MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE ALE NATURII** (Științe: clasele a III-a – a VI-a, Programele valabile în anul școlar 1999-2000 pentru: Biologie: clasele a V-a – a VIII-a, Fizică: clasele a VI-a – a VIII-a, Chimie: clasele a VII-a – a VIII-a)
- **Vol. VI - ARIA CURRICULARĂ OM ȘI SOCIETATE** (Istorie, Istoria și tradițiile minorităților, Geografie, Cultură civică)
- **Vol. VII - ARIA CURRICULARĂ OM ȘI SOCIETATE** (Religie)
- **Vol. VIII - ARIA CURRICULARĂ ARTE** (Educație plastică, Educație muzicală)
- **Vol. IX - ARIA CURRICULARĂ EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT** (Educație fizică)
- **Vol. X - ARIA CURRICULARĂ TEHNOLOGII** (Educație Tehnologică).

CULTURĂ CIVICĂ

Programa școlară de *Cultură civică* a fost aprobată prin

ORDIN AL MINISTRULUI

nr. 4237 din 23.08.1999

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina "Cultură civică" este prevăzută în Planul de învățământ pentru clasele a VII-a și a VIII-a, având alocată o oră pe săptămână.

Locul disciplinei "Cultură civică" în învățământul gimnazial, clasele a VII-a și a VIII-a, este justificat de nevoia de a continua și de a aprofunda educația civică a elevilor, inițiată în învățământul primar, în ceea ce privește practicarea unui comportament civic într-o societate democratică, definit prin trăsături cum ar fi: responsabilitatea, toleranța, comunicativitatea, ș.a.

Demersul de familiarizare cu specificul educației civice, deja schițat în clasele primare, este reluat în mod concentric și aprofundat prin:

- **dimensiunea descriptiv-informativă** (cunoștințe despre persoane, societate și stat);
- **dimensiunea normativă** (transmiterea valorilor și a normelor sociale);
- **dimensiunea interogativ-reflexivă și valorizatoare** (reflecția critică asupra valorilor și normelor sociale);
- **dimensiunea practică** (formarea de atitudini și de comportamente democratice, exersarea acestora în cadrul unor activități de învățare ce au ca referință practicile democratice).

"Cultura civică" reprezintă în gimnaziu disciplina cu următoarele valențe și trăsături definitorii:

- echilibrul între **instruire - educare - acțiune practică** este gândit prin luarea în considerare a faptului că **raportul dintre cunoștințe-valori-atitudini/ comportamente** nu ar trebui să fie centrat preponderent pe cunoștințe; deși acestea sunt extrem de importante, ele ar trebui considerate, de regulă, surse sau pretexte pentru exersarea gândirii critice și pentru formarea de atitudini democratice;
- **termenii și cunoștințele specifice nu pot fi predate separat, dintr-o dată și în mod exhaustiv** (de exemplu, statul, democrația, separarea puterilor, constituția etc.); este nevoie de o reluare permanentă a explicațiilor, exemplificărilor și clarificărilor, deoarece informațiile și noțiunile de bază își întregesc reciproc sensul prin considerarea unor contexte specifice diferite și prin raportarea la societate ca un tot;
- prin intermediul demersurilor de educare civică la clasă, urmează să fie conștientizată nevoia și posibilitatea de cultivare a respectului față de propria persoană și față de ceilalți, în condițiile acceptării pluralismului, sub multiplele lui aspecte (politic, economic, religios, cultural etc.); actorii implicați în acest demers trebuie să aibă în vedere că **educația civică este un proces îndelungat, care poate și trebuie să fie început devreme și care are nevoie de consolidare pe parcursul întregii vieți;**
- educația civică este un **demers interdisciplinar și intercultural** care solicită deschidere, comunicare și flexibilitate, cultivându-le în același timp; în cadrul ei se produce în mod inevitabil **dialogul dintre diferite modalități de cunoaștere și dintre diferite tipuri de culturi;**
- în demersurile de educare civică se produce în mod evident **o puternică interacțiune între curriculum-ul scris (oficial, intenționat) și curriculum-ul "ascuns" (hidden curriculum)**, ca manifestare specifică a confruntării dintre valori;
- **conținuturile și strategiile de lucru** propuse trebuie să țină seama de **experiența elevilor** la această vârstă și să permită **valorizarea pozitivă** a acesteia.

În clasa a VIII-a, prin abordarea unor principii și concepte de bază ale democrației (de exemplu autoritatea, responsabilitatea, dreptatea, libertatea, proprietatea etc.) este propusă aprofundarea, discutarea nuanțată a valorilor/ principiilor democratice și exersarea practicilor specifice unui regim politic democratic, cu care elevii s-au familiarizat deja, în parte, în clasa a VII-a.

În cadrul abordării conceptuale propuse, vor putea fi integrate și revalorizate cunoștințele dobândite de către elevi în clasa a VII-a și vor putea fi formate și dezvoltate în continuare, într-un context nou, capacitățile și competențele specifice.

În acest sens, în tratarea temelor propuse se va face apel la enunțurile cuprinse în texte cu care elevii s-au familiarizat deja (*Constituția României, Declarația Universală a Drepturilor Omului*), precum și la alte referințe care includ texte, exemple, cazuri, imagini etc., discutate în clasa a VII-a. Abordarea temelor va trebui să aibă în vedere perspectiva integrării europene și a aderării țării noastre la Uniunea Europeană, precum și aspectele legate de participarea țării noastre în cadrul organismelor internaționale (O.N.U., Consiliul Europei etc.).

Structura curriculum-ului școlar cuprinde:

- nota de prezentare;
- obiective cadru pentru învățământul gimnazial;
- obiective de referință, cuprinzând rezultatele așteptate ale învățării pentru fiecare an de studiu și urmărind progresia în achiziții de la un an de studiu la altul;
- conținuturile învățării;
- standardele curriculare de performanță, în calitatea lor de standarde naționale, criteriile de evaluare a calității procesului de învățare.

Conținuturile specificate prin semnul (*) reprezintă elemente ale curriculum-ului extins.

OBIECTIVE CADRU

1. Utilizarea limbajului din sfera valorilor civice într-un discurs oral sau scris
2. Cunoașterea valorilor fundamentale ale democrației, a practicilor democratice și a drepturilor omului
3. Dezvoltarea capacităților de a dialoga și de a coopera în condițiile acceptării pluralismului și valorizării pozitive a diferențelor
4. Manifestarea unor atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți
5. Stimularea interesului pentru participarea la viața socială și pentru exersarea calității de cetățean

1. Eforturile impuse în scopul realizării obiectivelor sunt în acord cu valorile și principiile fundamentale ale societății românești.
2. Conștientizarea valorilor fundamentale ale democrației și a drepturilor omului.
3. Dezvoltarea capacității de a distinge și de a răspunde în mod adecvat la situații de conflict și de a negocia în mod eficient.
4. Îmbunătățirea nivelului de cunoaștere și înțelegere a rolului și responsabilității cetățeanului în societate.
5. Stimularea încrederii în participarea la viața civică și în rolul cetățeanului în dezvoltarea societății.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Utilizarea limbajului din sfera valorilor civice într-un discurs oral sau scris

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 1.1 să utilizeze corect și flexibil conceptele și informația factuală
- 1.2 să recunoască termeni cu conținut civic în contexte diferite
- 1.3 să selecteze termenii specifici unei teme

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- construirea și rezolvarea unor rebusuri cu conținut civic;
- exerciții de completare a unor enunțuri lacunare, de continuare a unui text, de comentare și de rezumare, folosind termeni dintr-o listă dată;
- alcătuirea unor liste de termeni pe o temă dată care să cuprindă:
 - definirea termenilor;
 - termeni sinonimi;
 - termeni antonimi.

2. Cunoașterea valorilor fundamentale ale democrației, a practicilor democratice și a drepturilor omului

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 2.1 să identifice valori, principii și concepte democratice
- 2.2 să identifice și să explice valori și principii constituționale din țara noastră și din alte țări
- 2.3 să manifeste inițiativă în rezolvarea unor probleme ale grupurilor din care fac parte și ale comunității locale

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- simulare;
- studiu de caz;
- construirea unor strategii pentru rezolvarea problemelor civice;
- dezbaterile unor cazuri preluate din mass-media referitoare la problemele comunității;
- realizarea de investigații, sondaje de opinie, răspuns la scrisori etc.;
- realizarea unor activități tip proiect.

3. Dezvoltarea capacităților de a dialoga și de a coopera cu ceilalți în condițiile acceptării pluralismului și valorizării pozitive a diferențelor

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 3.1 să organizeze într-un discurs scris sau oral informațiile extrase din mass-media

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- dezbateri pe marginea unor cazuri controversate;
- exerciții de realizare a unui ziar, album fotografic, film etc.

4. Manifestarea unor atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 4.1 să manifeste respect și bună-cuviință în relațiile cu ceilalți

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- simulare;
- studiu de caz;

- *4.2 să recunoască asemănările și diferențele dintre oameni, să identifice conflicte valorice din societate și modalități de soluționare a acestora
- jocuri de rol, bazate pe empatie;
 - discutarea unor cazuri reale sau imaginare de conflicte valorice.

5. Stimularea interesului pentru participarea la viața socială și pentru exersarea calității de cetățean

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 5.1 să-și dezvolte și să utilizeze competențe de muncă în echipă, de operare și/ sau competiție
- 5.2 să participe la negocierea drepturilor și a responsabilităților în clasă și în școală

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- realizarea unor buletine informative;
- exerciții pe echipe de luare a deciziei, de propunere sau de alegere a unei strategii de rezolvare a unei probleme;
- elaborarea regulamentului clasei cuprinzând drepturi și îndatoriri;
- elaborarea regulamentului de funcționare a consiliului elevilor.

CONȚINUTURI

1. Viața în societate

- Persoana: unicitatea și demnitatea omului
- Omul – ființă socială
 - Grupurile: caracteristici, tipuri
 - Atitudini și relații interpersonale în grup; relații între grupuri (de cooperare, competiție, solidaritate, conflict, toleranță, respect, comunicare, control al poziției, apreciere, afecțiune, ajutor etc.)
 - Familia ca grup social:
 - a) distribuirea rolurilor în familie
 - b) familia contemporană
 - Comunitatea locală, națională și internațională:
 - a) Comunitatea locală. Raportul stat – comunitate locală
 - b) Națiunea. Cetățenia. Drepturi și îndatoriri cetățenești
 - c) Comunitatea internațională. Integrarea europeană. **Procese de globalizare*
 - Drepturile omului.

2. Sistemul politic în România

- Statele moderne și constituțiile
 - **Teorii despre stat*
 - Exercițarea puterii în stat. Forme de guvernare și regimuri politice: regimuri democratice, autoritare și totalitare
 - Statele moderne și constituționalismul
 - **Constituțiile epocii moderne; exemple reprezentative*
- Constituția României (1991)
 - **Scurt istoric al constituționalismului în România*
 - Elaborarea Constituției României:

- a) schimbările politice din 1989
- b) rolul Adunării Constituante
- c) validarea Constituției
- Structura Constituției și mecanismele constituționale
- Valori și principii constituționale. Recunoaștere și **explicare*
- Instituții și practici democratice
 - Statul democratic și principiul separării puterilor
 - Autoritățile statului român:
 - a) **autoritatea legislativă; legile*
 - *raportul legilor cu valorile și normele; * sursă de legitimitate*
 - *nesupunerea civilă (nerespectarea deliberată și non-violentă a legii)*
 - b) executivul; administrația centrală și locală
 - c) autoritatea judecătorească; aplicarea legilor
 - d) președinția republicii
 - e) **administrația și birocrația*
 - f) **partide politice și organizații cetățenești*

3. Raportul cetățean – stat: puterea opiniei publice și forța individului

- Mass-media și opinia publică
 - Mass – media: definiție, clasificări, funcții
 - Opinia publică; rolul mediilor în formarea opiniei publice
 - Libertatea presei; libertate și responsabilitate în producerea, transmiterea și receptarea mesajului propagat prin mass-media; **prejudecăți și stereotipuri*
- Cetățenia și practicile democratice
 - Societatea civilă și inițiativele cetățenești (inițiative în comunitățile locale, inițiative legislative etc.)
 - Dreptul de asociere
 - Alegerile și votul
 - **Participarea la luarea deciziei publice și la controlul aplicării acesteia în contextul democrației reprezentative și al formelor de manifestare a democrației directe.*

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Utilizarea limbajului din sfera valorilor civice într-un discurs oral sau scris

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să utilizeze corect și adecvat limbajul de specialitate în diferite contexte	- activități de lămurire a înțelesului cuvintelor (alcătuirea de liste de cuvinte, căutarea explicațiilor în glosare, dicționare); - exerciții de completare a unui text, de continuare a unui text, de comentare, de rezumare etc.;
1.2	să distingă între enunțuri de fapt și enunțuri de valoare	- construirea unor situații problematice și identificarea tipurilor de enunțuri.

2. Cunoașterea valorilor fundamentale ale democrației, a practicilor democratice și a drepturilor omului

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să definească valori, principii și concepte democratice	- simulare; - joc de rol;
*2.2	să exerseze practici democratice în rezolvarea unor probleme	- exerciții de argumentare; - comentariu de text; - construirea unor strategii pentru rezolvarea unor probleme civice;
2.3	să identifice drepturile omului și responsabilitățile asociate fiecărui drept	- exersarea unor roluri specifice în grupuri de lucru; - dezbaterăa unor cazuri mediatizate de încălcarea drepturilor omului.

3. Dezvoltarea capacităților de a dialoga și de a coopera cu ceilalți în condițiile acceptării pluralismului și valorizării pozitive a diferențelor

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	să utilizeze deprinderi și competențe de dialog, de dezbateră publică a unei probleme, de negociere, de rezolvare de conflicte	- conversație dirijată, dezbateră pe o anumită temă în legătură cu un subiect controversat; - activități de negociere, de luare a deciziei prin consens sau prin compromis, de alegere a liderului etc.; - simularea unei situații conflictuale și rezolvarea conflictului;
3.2	să aprecieze diferite perspective de gândire și de acțiune	- exerciții care solicită exprimarea părerilor, a convingerilor, a sentimentelor personale; - activități de investigare de tip proiect care necesită muncă în echipă; - activități de cooperare cu persoane diferite în realizarea unei sarcini de lucru.

4. Manifestarea unor atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 4.1 să manifeste grijă față de sine și față de ceilalți, interes pentru problemele publice și disponibilitate pentru participarea la viața socială
- 4.2 să-și utilizeze capacitățile empatice în diferite situații civice
- *4.3 să recunoască diferențele dintre oameni precum și ceea ce îi aseamănă, să identifice conflicte valorice din societate și modalități de soluționare constructivă a acestora

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- simulare;
- studiu de caz;

- jocuri de rol, bazate pe empatie;
- realizarea unor proiecte finalizate cu elaborarea unor portofolii;
- discutarea unor cazuri reale sau imaginare de conflicte valorice;
- construirea unor strategii de rezolvare a conflictelor valorice.

5. Stimularea interesului pentru participarea la viața socială și pentru exersarea calității de cetățean

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 5.1 să recunoască și să se implice în situații în care este nevoie de acțiune socială
- 5.2 să manifeste interes și inițiativă în rezolvarea problemelor comunității din care face parte

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- activități de influențare a deciziei publice (campanii de scrisori, prin mass-media);
- colaborarea cu organizații civice, participarea în structurile de decizie ale clasei și ale școlii;
- invitarea unor reprezentanți ai puterii sau organizațiilor civice în cadrul activităților din clasă;
- vizitarea unor organizații civice și instituții ale statului, cunoașterea proiectelor și a tipurilor de activitate ale acestora.

CONȚINUTURI

1. Autoritatea

Ce se înțelege prin autoritate?

- a) Autoritate și ierarhie
- b) Autoritatea în spațiul privat și în spațiul public
- c) Manifestarea autorității în regimuri totalitare și în regimuri democratice
- c) Raporturi între cetățeni și autorități: de conducere, de supunere, respectarea autorității, respectarea cetățenilor, controlul autorității, cooperarea cetățeni-autorități (cooperarea dintre societatea civilă și stat)
- d) *Consecințe ale lipsei sau ale excesului de autoritate

2. Libertatea și responsabilitatea

Ce înseamnă să fii liber?

- a) Distincția între libertatea personală, politică și cea economică
- b) *Libertatea și respectarea legilor; delincvența juvenilă

- c) **Libertatea interioară*
- d) Limite ale libertății; privarea de libertate.
- e) Participarea cetățenească și responsabilitatea; decizie, acțiune și asumarea consecințelor
- f) **Responsabilitatea individuală și colectivă; asumarea directă și delegarea responsabilității*

3. Dreptatea și egalitatea

Ce înseamnă să fii drept?

- a) **Tipuri de dreptate*
 - *dreptatea ca acces la resurse și la poziții în societate (dreptatea distributivă)*
 - *dreptatea ca respectare a legilor și îndeplinire a justiției (dreptatea procedurală)*
 - *dreptatea ca reparare a nedreptății (dreptate corectivă sau reparatorie).*
- b) Forme și situații de manifestare a nedreptății
- c) Justiția ca instituție de apărare și de îndeplinire a dreptății
- d) **Comunitate și dreptate; diferențele ce țin de structura și de tradițiile comunității în ceea ce privește conceperea și îndeplinirea dreptății*
- e) Dreptatea, egalitatea și inegalitatea; tipuri de egalitate, ca deziderat (politică, juridică, economică: problema sărăciei și a bogăției)
- f) **O perspectivă istorică privind proclamarea și revendicarea egalității între persoane*
- g) **Utopiile politice*
- h) Egalitatea șanselor și egalitatea în fața legii
- i) Egalitate, diferență și competiție într-o societate democratică
- j) Rolul statului și al societății civile în realizarea egalității sub diferitele ei forme

4. Proprietatea

Ce se înțelege prin proprietate?

- a) Formele proprietății și evoluția lor
- b) Dreptul la proprietate; calitatea de proprietar; încălcarea dreptului la proprietate
- c) Proprietatea privată și economia de piață
- d) Economia de piață și democrația în România; **constituirea și reconstituirea dreptului de proprietate în România*
- e) **Cetățeanul în calitate de consumator și de întreprinzător*
- f) **Atitudini, comportamente și consecințe ale acțiunii în condițiile pluralismului formelor de proprietate*

5. Patriotismul

Ce înseamnă să fii patriot?

- a) Ce este patriotismul, cum se manifestă?
- b) Identitate națională și patriotism; sentimentul național, conștiința națională

- c) Complexitatea identității personale în prezent: identități multiple (de exemplu, familială, regională/ locală și națională, națională și europeană etc.)
- d) **Aparență și loialitate. Atitudini față de popor, tradiții, idei și organizații importante pentru viața personală și pentru existența societății*
- e) **Alterări ale patriotismului: xenofobia, șovinismul, demagogia. (Se va discuta inclusiv despre prejudecăți și stereotipuri referitoare la "noi" și la "ceilalți", despre imaginea "străinului", despre strategia "țapului ispășitor" etc.)*
- g) Patriotismul și integrarea europeană.

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

OBIECTIVE CADRU

STANDARDE

1. Utilizarea limbajului din sfera valorilor civice într-un discurs oral sau scris	S1. Comentarea și interpretarea unor fapte, situații, texte referitoare la comportamentul civic
2. Cunoașterea valorilor fundamentale ale democrației, a practicilor democratice și a drepturilor omului	S2. Recunoașterea drepturilor și responsabilităților implicate în orice acțiune individuală și/sau socială
S3. Realizarea în discursurile scrise sau orale a unor legături între valori și practicile subiacente specifice unei societăți democratice
3. Dezvoltarea capacităților de a dialoga și de a coopera în condițiile acceptării pluralismului și valorizării pozitive a diferențelor	S4. Relaționarea unui mesaj civic cu cel al unui partener în situații de comunicare dialogată
S5. Identificarea unor situații în care este nevoie de pluralism și valorizare pozitivă a diferențelor
4. Manifestarea unor atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți	S6. Asumarea unor roluri sociale care implică o relaționare pozitivă față de sine și față de ceilalți
5. Stimularea interesului pentru participarea la viața socială și pentru exersarea calității de cetățean	S7. Acceptarea și îndeplinirea unor sarcini și responsabilități la nivelul grupului sau al comunității

ISTORIE

Programa școlară de *Istorie* a fost aprobată prin

ORDIN AL MINISTRULUI

nr. 4237 din 23.08.1999

NOTĂ DE PREZENTARE

Forma actuală a curriculum-ului de istorie reflectă schimbările recente de la nivelul curriculum-ului național: modificarea timpului de instruire alocat studiului istoriei în trunchiul comun și apartenența istoriei la aria curriculară "Om și societate".

Continuitatea cu forma anterioară a curriculum-ului este asigurată de:

- construirea curriculum-ului în jurul unor capacități și atitudini esențiale în formarea personalității elevilor, identificabile la nivelul obiectivelor-cadru din programă;
- studierea integrată a istoriei naționale și a celei universale (în clasele a V-a – a VIII-a);
- echilibrarea raportului dintre tipurile de cunoștințe implicate de studierea trecutului și dintre istoria locală, istoria națională și istoria universală;
- îmbinarea abordării cronologice cu cea de tip tematic în construirea conținutului învățării;
- urmărirea progresului în învățare.

Pe parcursul celor patru ani de studiu al istoriei, efortul intelectual al elevului este gradat: **clasele a V-a – a VI-a reprezintă o "introducere" în studiul istoriei** (familiarizarea cu domeniul, cu particularitățile muncii arheologului/ istoricului, cu izvoarele istorice și modalitățile de interpretare), iar **clasele a VII-a – a VIII-a reprezintă o aprofundare a cunoștințelor și capacităților dobândite** (creșterea dificultății conceptelor utilizate și sporirea ocaziilor de implicare în reconstituirea imaginii trecutului). În clasa a VIII-a se aprofundează cunoștințele și deprinderile dobândite de-a lungul gimnaziului, mai ales în ceea ce privește folosirea informațiilor provenite din surse diferite, deprinderile de comunicare și de rezolvare de probleme specifice domeniului istoriei. Astfel curriculum-ul de istorie poate să contribuie la atingerea obiectivelor ciclurilor curriculare de observare și orientare.

Pentru clasele a V-a – a VII-a, obiectivele și conținuturile sunt proiectate pe structura plajei orare de 1-2 ore. Programa prevede componente obligatorii corespunzătoare trunchiului comun din plan (pentru cazurile când se optează pentru o oră pe săptămână) și extinderi, marcate prin asterisc (pentru clasele care vor avea două ore pe săptămână, respectiv curriculum extins). În clasa a VIII-a, toate obiectivele și conținuturile sunt obligatorii.

Programa conține următoarele elemente: obiective-cadru; obiective de referință și exemple de activități de învățare; conținuturi.

Obiectivele-cadru și obiectivele de referință precizează rezultatele așteptate ale învățării, iar exemplele de activități de învățare sugerează moduri de realizare ale obiectivelor.

Conținuturile sunt mijloace prin care pot fi atinse obiectivele și sunt prezentate sub forma a două niveluri:

- "termenii, conceptele și problemele de atins" indică problemele-cheie ce caracterizează o temă și pot structura acțiunea didactică;
- "conținuturile" propun o concretizare a opțiunilor prezentate la nivelul anterior sub forma unei lecții sau grup de lecții; acest nivel se află cel mai "aproape" de elev. Studiile de caz reprezintă exemplificări ale unor teme generale sau ocazii de învățare prin descoperire în ceea ce privește modalitățile de scriere a istoriei. În demersul didactic ele vor fi integrate conținuturilor.

Lecțiile de sinteză reprezintă elemente de legătură cu celelalte obiecte de studiu din aria "Om și societate" și deschiderea spre alte arii curriculare. Aceste lecții permit o nouă abordare a evaluării.

OBIECTIVE CADRU

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului în istorie
2. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice
3. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice
4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate
5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți

OBIECTIVELE CURSULUI

1. Înțelegerea și reprezentarea corectă a spațiilor în învățare
2. Comunicarea și interpretarea situațiilor învățare
3. Aplicarea și înțelegerea raportului a funcțiilor matematice
4. Aplicarea și utilizarea abstracției în învățarea de geometrie
5. Stimularea creativității pentru soluționarea și dezvoltarea gândirii pozitive față de sine și față de ceilalți

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ SI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului în istorie

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:

- 1.1 să comenteze axe cronologice
- 1.2 să identifice informații oferite de hărți istorice
- 1.3 să cunoască instrumente de măsurare a timpului specifice epocilor studiate

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de alcătuire a axelor cronologice;
- exerciții de lectură a hărților;
- descrierea unor instrumente de măsurare a timpului.

2. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:

- 2.1 să identifice și să descrie o sursă istorică
- 2.2 să folosească informații provenite din mai multe surse istorice
- *2.3 să folosească datele dintr-un document pentru a-l situa în spațiu și timp

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:

- studierea și descrierea izvoarelor arheologice;
- citirea și comentarea izvoarelor documentare.
- analiza unui document folosind un plan dat.

3. Investigarea și interpretarea faptelor și proceselor istorice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:

- 3.1 să descrie un fapt/ proces istoric folosind un plan dat
- *3.2 să folosească diferite surse de informare în descrierea unui fapt istoric

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:

- citirea de texte care relatează despre cauzele unui eveniment istoric;
- exerciții pentru alcătuirea planului unei descrieri;
- alcătuirea unei expoziții cu obiecte vechi.

4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:

- 4.1 să recunoască termeni istorici în diferite surse de informare
- 4.2 să redacteze scurte lucrări folosind termenii indicați de profesor

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții pentru identificarea termenilor istorici în texte diferite;
- exerciții de redactare.

5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:

- 5.1 să manifeste interes pentru conservarea izvoarelor istorice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:

- relatarea vizitei la un muzeu, arhivă, bibliotecă, expoziție;
- alcătuirea unei expoziții cu obiecte vechi.

CONȚINUTURI

1. Introducere în studiul istoriei

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- definirea istoriei, scrierea istoriei, izvoarele istoriei;
- omul și mediul;
- cronologia: definiție, tipuri (mileniu, secol, deceniu, epocă, eră - î.Hr/ d.Hr.).

Conținuturi:

- Omul și mediul;
- Marile zone de apariție a civilizației.

2. Preistoria umanității

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- familie, vecini, relații de rudenie, sedentarizare;
- *artă rupestră, sanctuar, culte religioase;
- apariția, evoluția și răspândirea grupurilor umane;
- evoluția uneltelor, a ceramicii și a așezărilor.

Conținuturi:

- studiu de caz: Populații primitive în epoca contemporană.

3. Civilizații ale antichității

3.1. ORIENTUL ANTIC

OMUL ȘI MEDIUL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- agricultură, păstorit, meșteșug, *troc, comerț, căi de comunicație.

Conținuturi:

- Formele de relief și zonele climatice;
- Exploatarea resurselor naturale:
 - studiu de caz: *Mesopotomia, Semiluna fertilă, *Valea Nilului;
- Popoarele Orientului Antic.

DE LA ORAȘELE-STATE LA IMPERII

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- oraș-stat, regat, imperiu, dinastie, *funcționari, sclavi, tribut, cod de legi;
- *urbanism, *satrapie, *nomă;
- proprietatea asupra pământului.

Conținuturi:

- Reconstituirea istoriei unui oraș-stat:
 - studiu de caz: Babilonul;
- Regate și imperii din Orientul Antic:
 - studiu de caz: Egiptul, Persia, *China, *India, regatul evreilor;
- Suveranul în Orient;
- *Viața cotidiană în Orientul Antic.

MOȘTENIREA CULTURALĂ A ORIENTULUI ANTIC

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- cultură, scriere, tăblițe de lut, papirus;
- *monoteism, arhitectură, *ziggurat, *piramidă, templu, sculptură, *basorelief.

Conținuturi:

- Școala, literatura, cunoștințele științifice, arta:
 - studiu de caz: Piramidele, **Templul de la Luxor*, codul de legi al lui Hammurabi, **Persepolis*.

3.2. GRECIA ANTICĂ

OMUL ȘI MEDIUL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- epopee, basileu, război troian, **preeleni*, eleni;
- influența mediului asupra vieții și asupra ocupațiilor vechilor greci.

Conținuturi:

- Creta, lumea miceniană, Grecia arhaică;
- studiu de caz: "Iliada" și "Odiseea".

FORMAREA POLIS-ULUI ȘI A DEMOCRAȚIEI. COLONIZAREA GREACĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- polis, democrație, **strategi*, **ecclesia*, **agora*, **acropolă*, **tiranie*, cetățean, **perieci*, **hiloți*, **meteci*, barbar;
- colonizarea;
- criza societății grecești și consecințele sale.

Conținuturi:

- Marea colonizare greacă;
- studiu de caz: Fondarea unei colonii - coloniile grecești Dobrogea;
- Reformele lui Solon și Clistene.

LUMEA GREACĂ A SECOLULUI AL V-LEA

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- ostracism, **hoplit*, ligă;
- modelul democratic și modelul aristocratic: Atena și Sparta;
- **serviciul militar*.

Conținuturi:

- Războaiele medice:
 - studiu de caz: Marathon;
- Pericle și epoca sa:
 - studiu de caz: O zi în Agora.

LUMEA ELENISTICĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- mercenar, **falangă*, elenism **diadoh*;
- criza cetății grecești, **modificări în purtarea războiului*;
- regatele elenistice.

Conținuturi:

- Imperiul macedonean:
 - studiu de caz: Alexandru cel Mare;
- **Istoria unui regat elenistic*:
 - **studiu de caz: Egiptul, Macedonia*.

CULTURA GREACĂ ȘI ELENISTICĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- artele, știința, scrierea istoriei;

- teatrul în societatea greacă;
- divinitățile, sărbătorile.

Conținuturi:

- Descrierea unui templu, a ceramicii pictate;
- Descrierea unor sărbători;
- Educația, statutul femeii;
- **Artiști și capodopere:*
 - **studiu de caz: Fidias, Parthenonul, Laocoon și fiii săi, "Venus din Milo"*

3.3. LUMEA GETO-DACICĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- **indoeuropenizare*, traci, daci, geți, **tarabostes*, **comati*, regalitate, **davă*;
- cultura materială și spirituală a geto-dacilor.

Conținuturi:

- Raporturile geto-dacilor cu lumea greacă și cu cea romană:
 - studiu de caz: Sarmizegetusa.

3.4. LUMEA ROMANĂ

OMUL ȘI MEDIUL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- așezarea și locuitorii Italiei în antichitate;
- resurse agricole și materii prime.

REPUBLICA ROMANĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- rege, senat, patrician, plebeu;
- consul, tribun al poporului, **secesiune*, provincie, **cavaler*;
- **triumvirat*, dictatură, **război civil*, principe;
- războaiele din peninsulă;
- organizarea primelor provincii; Pax Romana.

Conținuturi:

- Roma: De la regalitate la republică:
 - studiu de caz: Legea celor 12 table.
- **Războaiele punice*.
- Principatul.

IMPERIUL ROMAN ÎN TIMPUL LUI TRAIAN

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- administrația, romanizarea, **castru*, **municipiu*, **colonie*, **termă*, **mercurial*;
- transformările economice și social-politice din Imperiul Roman;
- viața cotidiană.

Conținuturi:

- Întinderea și organizarea Imperiului:
 - studiu de caz: Dacia romană.

CULTURA ROMANĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- arhitectură, artă.

Conținuturi:

- **Influența artei grecești și a elementelor orientale;*
- Influența culturii și civilizației romane în lume:
 - **studiu de caz: Mari autori și capodopere în secolul lui Augustus.*

DECLINUL IMPERIULUI ROMAN

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- anarhie militară, dominat, patronat, colonat;
- religie oficială, martiri, **apostoli*, **misionarism*, creștinare, limbă de cultură;
- încercări de reformare a Imperiului;
- menținerea orașelor în Imperiul Roman de Răsărit;
- biserica - factor de cultură.

Conținuturi:

- Criza Imperiului Roman:
 - studiu de caz: Romanitatea la nord de Dunăre;
- Creștinismul de la Constantin cel Mare la Theodosius I:
 - **studiu de caz: Biblia - carte fundamentală a creștinismului;*
- Menținerea Imperiului Roman de Răsărit:
 - studiu de caz: Constantinopolul.

4. Geneza lumii în mileniul I d.Hr.

OMUL ȘI MEDIUL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- varietatea factorilor geografici și climatici;
- scăderea demografică, mișcări de populații;
- **ruralizarea.*

Conținuturi:

- **Economie și demografie (secolele V-VI).*

CONSTITUIREA REGATELOR ROMANO-GERMANE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- noii stăpâni ai pământului, regalitatea barbară, aristocrație militară, **curte regală itinerantă;*
- **economie naturală.*

Conținuturi:

- Formarea de noi popoare europene;
- **Regatele barbare: vandal, vizigot, ostrogot, burgund, franc:*
 - studiu de caz: **Regatul franc*, imperiul carolingian, regatul englez.

ETNOGENEZA ROMÂNEASCĂ. PRIMELE FORMAȚIUNI STATALE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- continuitate, etnogeneză, vlahi;
- legături cu romanitatea sud-dunăreană, creștinismul;
- limba romanică, obști sătești, cnezat, voievodat.

Conținuturi:

- Etnogeneza românească;
- Primele formațiuni politice românești.

④ LUMEA SLAVĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- limbi slave; asimilarea limbii slave; *creștinare; boierime.

Conținuturi:

- ④ • Lumea slavă în secolele VII-X:
 - studiu de caz: *Primul Țarat bulgar; Rusia kieveană.

LUMEA ARABĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- calif/ califat, islam, război sfânt, *hegiră, *moschee;
- cultura islamică.

Conținuturi:

- *Coranul - cartea fundamentală a religiei islamice;
- Formarea și expansiunea statului arab:
 - *studiu de caz: Mecca.

LECȚII DE SINTEZĂ

1. *Moștenirea preistorică.
2. *Viața de zi cu zi a copiilor în antichitate.
- ④ 3. Cetățeanul.
4. *Moștenirea antichității.
- ④ 5. Europa de la căderea Romei în anul 1000.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului în istorie

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- 1.1 să alcătuiască axe cronologice folosind informații diferite
- 1.2 să alcătuiască hărți istorice simple utilizând adecvat culori și simboluri
- *1.3 să transpună în axe cronologice informațiile provenite din surse istorice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de alcătuire a axelor cronologice;
- exerciții de completare pe hartă a unor detalii;
- construire de axe cronologice pe baza surselor istorice.

2. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- 2.1 să compare surse istorice de natură diferită care se referă la același subiect
- 2.2 să selecteze informațiile oferite de surse istorice diferite folosind un plan dat

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- observarea și comentarea unor materiale documentare și iconografice;
- formularea de întrebări în legătură cu vestigiile istorice din localitate;
- compararea informațiilor provenite din mai multe surse istorice.

3. Investigarea și interpretarea faptelor și proceselor istorice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- *3.1 să identifice aspectele vizibile și aspectele ascunse ale schimbărilor într-un interval de timp
- 3.2 să propună motivări pentru acțiunile oamenilor din trecut
- 3.3 să identifice multitudinea cauzelor unui eveniment istoric

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- comentarea surselor istorice care prezintă cauzele unui eveniment;
- redactări pe teme diferite;
- dezbateri pe baza surselor istorice indicate.

4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- 4.1 să redea prin cuvinte proprii înțelesul termenilor istorici studiați
- 4.2 să selecteze termenii necesari în prezentarea unei teme

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de folosire a termenilor istorici;
- completarea unor enunțuri lacunare folosind termenii dintr-o listă dată;
- construirea de rebus-uri pe o temă istorică.

5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- 5.1 să relateze experiențe rezultate din contactul cu diferite comunități
- *5.2 să comenteze rolul oamenilor în schimbările din societate

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- prezentarea unei excursii tematice;
- asumarea rolului unor personaje din istorie.

CONȚINUTURI

1. Lumea medievală

OMUL ȘI MEDIUL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- progrese tehnice;
- orășenime, atelier meșteșugăresc, breaslă, *ghildă, hansă, *manufactură;
- *demografie;
- viața cotidiană.

Conținuturi:

- Satul medieval:
 - studiu de caz: Descrierea unui sat medieval.
- Orașul medieval: centru meșteșugăresc și comercial
 - studiu de caz: Roma, *Constantinopol, *Bagdad.

HARTA POLITICĂ LA ÎNCEPUTUL MILENIULUI II

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- diversitatea lumii politice medievale.

Conținuturi:

- Continuarea statalității:
 - studiu de caz: Bizanțul, *Califatul arab, *China;
- Constituirea a noi centre de putere în Europa la începutul mileniului II.

SOCIETATEA FEUDALĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- proprietatea asupra pământului, *drept de proprietate, *drept de posesiune, nobilime laică, nobilime ecleziastică, țărănime liberă, țărănime aservită, domeniu feudal;
- senior, vasal, ierarhie feudală, omagiu, *instituția cavaleriei;

Conținuturi:

- Societatea medievală în Europa:
- *Societatea orientală în evul mediu;
- *Solidaritate și conflicte;
 - studiu de caz: Statutul românilor în Transilvania; *statutul evreilor în Evul Mediu.

BISERICA ÎN EVUL MEDIU

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- mănăstire, *pelerinaj, *ordin religios;
- "Țara sfântă", cruciadă, *război sfânt;
- catolicism și ortodoxism;

- *raporturile dintre biserică și puterea laică.

Conținuturi:

- Marea schismă a bisericii creștine (1054);
- *Lupta pentru investitură:
 - *studiu de caz: *Canossa*;
- Cruciadele.

CULTURA ȘI SOCIETATEA ÎN EVUL MEDIU

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- linia de cultură, școală, universitate;
- literatură medievală;
- arhitectură, *frescă, stiluri (romanice, gotice, bizantine, orientale), *castel, catedrală, *cetate.

Conținuturi:

- Literatură medievală:
 - *studiu de caz: *Cântecul lui Roland*.
- Arhitectura medievală:
 - studiu de caz: Descrierea unei biserici, catedrale, mănăstiri sau a unui castel medieval.
- *Șantierul unei catedrale.

STATUL MEDIEVAL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- ideologie imperială, *stat teocratic, fărâmițare feudală;
- adunarea stărilor, domnie, *consiliul regal, *sfat domnesc, *curte regală, *parlament;
- dregătorie, organizare administrativă, *justiție, *lege;
- raportul dintre nobilime și puterea centrală;
- *forme de organizare politică.

Conținuturi:

- Organizarea statului în Europa medievală:
 - studiu de caz: Franța, Anglia, Germania, *Imperiul Bizantin, *Ungaria;
- Formarea statelor medievale românești.

EUROPA CREȘTINĂ ȘI IMPERIUL OTOMAN

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- suveranitate, suzeranitate, tribut;
- *armata medievală;
- solidaritatea creștină în apărarea Europei.

Conținuturi:

- Formarea Imperiului Otoman:
 - studiu de caz: Cucerirea Constantinopolului (1453);
- Raporturile Țărilor Române cu Poarta în secolul al XV-lea.

2. Nașterea lumii moderne

EUROPA ÎN EXPANSIUNE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- burghezi, companie comercială, împrumuturi;
- domeniu colonial, conchistador, *piață de desfacere, *vicerege;
- progrese tehnice și invenții;
- statutul orașelor la începutul epocii moderne.

Conținuturi:

- De la atelierul meșteșugăresc la manufactură;
- Începuturile absolutismului monarhic în Europa;
- Principalele descoperiri geografice și consecințele lor;
- *Apogeul Imperiului Otoman:
- studiu de caz: Mihai Viteazul în contextul cruciadelor târzii.

RENAȘTEREA ȘI UMANISMUL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- umanism, Renaștere, *astronomie, *utopie;
- *creatorii actului cultural, *mecenatul cultural;
- afirmarea limbilor naționale în cultură;
- tiparul.

Conținuturi:

- Renașterea în Italia;
- *Personalități și capodopere ale Umanismului și ale Renașterii; *centre culturale.

REFORMA RELIGIOASĂ ȘI CONSECINȚELE SALE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- reformă religioasă, *religie receptă, ierarhie bisericească, *putere laică, *limbă de cult, *reforma populară;
- reforma bisericii catolice și consecințele sale;

Conținuturi:

- Imperiul Romano-German în secolul al XVI-lea;
- Reforma luterană;
- Războaiele religioase:
 - *studiu de caz: Edictul de la Nantes;
 - *Reforma în spațiul românesc.

3. Epoca modernă

OMUL ȘI MEDIUL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- exploatare industrială, *mișcări de populație, vestimentație, locuințe;
- *europenii explorează lumea.

Conținuturi:

- Provinciile Unite (Olanda secolului XVII);
- Descrierea unei regiuni:
 - *studiu de caz: Un jurnal de călătorie.

EUROPA ÎN SECOLELE XVII-XVIII

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- *mercantilism, *independență, *dependență, *autonomie, *protectorat, monarhie constituțională, separarea puterilor în stat, drepturile omului, *Revoluția Glorioasă, "Declarația Drepturilor".

Conținuturi:

- Europa după Războiul de 30 de ani;
- Iluminismul și reprezentanții săi:
 - studiu de caz: *Voltaire, *J. J. Rousseau, Montesquieu, Iosif al II-lea, *Petru cel Mare;
- Țările Române în secolul luminilor:
 - studiu de caz: Domniile fanariote, mișcarea de emancipare națională.

CULTURĂ ȘI SOCIETATE ÎN SECOLELE XVII-XVIII

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- *clasicism, *raționalism, *baroc;
- *operă, *simfonie, muzică preclasică;
- apariția științelor moderne;
- cartea în viața societății.

Conținuturi:

- *Baroc și clasicism:
 - *studiu de caz: Versailles, Mogoșoaia;
- *Absolutism și raționalism:
 - *studiu de caz: Personalitatea lui Descartes, Newton;
 - studiu de caz: Descrierea unui oraș: Paris, *Viena, *Cluj, *Sankt-Petersburg.

REVOLUȚII ALE EPOCII MODERNE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- revoluție, teroare, dictatură, lovitură de stat, directorat, consulat;
- imperiul francez.

Conținuturi:

- Revoluția americană:
 - studiu de caz: Constituția SUA;
- Revoluția din Franța: de la Adunarea Stărilor Generale la Convenția Iacobină:
 - studiu de caz: “Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului”;
- Franța de la Consulat la Imperiu:
 - studiu de caz: Codul lui Napoleon;
- Afirmarea identității naționale în contextul războaielor napoleoniene.

LECȚII DE SINTEZĂ

1. Călători și călătorii în Evul Mediu.
2. Statutul femeii în Evul Mediu.
3. *Viața copiilor în Evul Mediu.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului în istorie

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 1.1 să identifice în surse istorice diferite elemente de datare
- 1.2 să respecte principiile cronologice în prezentări orale și în scris
- *1.3 să alcătuiască hărți istorice folosind surse de informare diferite

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de selectare a informațiilor referitoare la cronologie în diferite surse istorice;
- construirea de axe cronologice complexe, grafice și tablouri sinoptice;
- construirea de hărți istorice simple.

2. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 2.1 să clasifice informațiile provenite din surse istorice
- 2.2 să folosească informațiile provenite din surse diferite în alcătuirea planului unei investigații

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de alcătuire a unui repertoriu de surse istorice pentru o temă dată;
- compararea informațiilor provenite din surse istorice diferite;
- alcătuirea planului unei investigații istorice pe o temă dată.

3. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 3.1 să identifice elementele comune și diferențele legate de mai multe fapte istorice
- 3.2 să distingă cauzele și consecințele pe termen scurt și lung ale unui fapt istoric
- 3.3 să exprime opinii despre personaje și evenimente istorice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea planului unei dezbateri despre diferite fapte istorice;
- comentarea diferitelor interpretări date faptelor istorice;
- alcătuirea de biografii ale personalităților studiate.

4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- *4.1 să identifice evoluția semnificației unor termeni istorici
- *4.2 să selecteze și să folosească adecvat termenii proveniți din analiza surselor istorice
- 4.3 să redacteze lucrări scurte folosind termeni indicați

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de selectare a sensului corect al unor termeni;
- alcătuirea vocabularului unei probleme istorice indicate;
- comentarea efectelor unei exprimări greșite.

5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 5.1 să observe stereotipii reciproce manifestate în relațiile dintre grupuri umane

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- dezbateri de cazuri reale sau imaginare care implică stereotipii;

- *5.2 să contribuie la acțiuni de conservare și - alcătuirea planului unui proiect pentru valorificare a patrimoniului cultural local - protejarea vestigiilor istorice din localitate.

CONȚINUTURI

1. Lumea la începutul secolului al XIX-lea

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- stat liberal, **liberalism*, democrație, partid politic, **orientare politică*, vot cenșitar, vot universal, presă, **sentiment național*;
- răspândirea și impactul ideilor revoluției franceze; **instituționalizarea cuceririlor revoluției franceze*;

 afirmarea "principiului naționalităților".

Conținuturi:

- Modificări în organizarea instituțiilor politice.

 • **Codul lui Napoleon și influența sa în Europa*.

2. Revoluția tehnologică și expansiunea societății industriale

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- revoluție industrială, capitalism, concurență, fabrică, lucrători industriali, **proletariat*, industrie, profit, salariu, socialism, sindicalism, grevă;
- descoperiri științifice, invenții tehnice și consecințele lor;
- formarea clasei lucrătorilor industriali și apariția unor ideologii;
- urmările revoluției industriale și agrare.

Conținuturi:

- Oraș și sat în epoca modernă:
 - studiu de caz: Regiunea Ruhr, **zona Manchester*.
- Revoluția industrială și agrară:
 - studiu de caz: Anglia, **Franța*, S.U.A., **Germania*.

3. Europa între absolutism și liberalism

3.1. RESTAURAȚIE ȘI REVOLUȚIE ÎNTRE 1815-1848

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- mișcare de eliberare națională, reforma (politică, economică, socială), restaurație, "Problema Orientală";
- **doctrine politice*: **legitimism*, conservatorism, neoabsolutism;
- forme de acțiune politică (conspirații, memorii, revoluții).

Conținuturi:

 • Congresul de la Viena; Sfânta Alianță și eșecul politicii sale.

 • Mișcări revoluționare:

• studiu de caz: Grecia (1821-1829), Spania, **America Latină*.

• Principatele Române în contextul raporturilor ruso-otomane:

• studiu de caz: **Revoluția de la 1821*, Regulamentele organice.

 • Statutul Transilvaniei în Imperiul Habsburgic.

3.2. REVOLUȚIA DIN 1848-1849 ÎN EUROPA

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- revoluție socială, program revoluționar, revoluție națională, guvern provizoriu, imperiu multinațional;

 nașterea ideologiilor naționale; **miturile naționale*.

Conținuturi:

- Dimensiuni ale revoluțiilor: Revoluția în Franța, revoluția în Imperiul Habsburgic:
 - studiu de caz: Germania, *Italia.
- Revoluția română și revoluția europeană.
- Consecințele revoluției pentru dezvoltarea societății moderne.

4. Stat și națiune în a doua jumătate a secolului al XIX-lea

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- națiune, stat național, *opresiune națională, piață națională, unificare politică, unitate națională, independență, mișcare aboliționistă;
- căi și mijloace de unificare politică și statală; rolul învățământului;
- ⊖ mișcarea națională în Peninsula Balcanică.

Conținuturi:

⊙ Noi state naționale:

- studiu de caz: Italia, Germania, *S.U.A., *Japonia;

• Formarea statului național român:

- studiu de caz: Reformele lui Alexandru Ioan Cuza.

• Austro-Ungaria - stat supranațional.

5. Civilizația la răscruce de secole

5.1. ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- modernizare, politică economică, explozie demografică, *evoluționism, electrotehnică, *"La Belle Epoque";
- noile descoperiri științifice și tehnice și consecințele lor;
- nașterea unor noi elite și consolidarea clasei de mijloc;
- modernizarea societății: căi de comunicație, asistență socială;

Conținuturi:

- Oraș și sat în contextul exploziei demografice.
- Căi de comunicație:
 - *studiu de caz: Transiberianul, calea ferată Berlin-Bagdad.
- Tehnica în slujba războiului.
- Oameni de știință și descoperirile lor:
 - studiu de caz: Louis Pasteur și medicina, T. A. Edison și electricitatea, *A. G. Bell și telefonul.

5.2. ARTĂ ȘI SOCIETATE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- academie, *expoziție universală, ateneu, operă națională, bibliotecă națională;
- *curențe literare și artistice;
- ⊙ cultură și mișcarea de eliberare națională;
- *condiția intelectualului.

Conținuturi:

⊙ Literatura și viața cotidiană.

- Forme și stiluri în arhitectură; *școli de pictură.
- Personalități ale culturii:
 - studiu de caz: Victor Hugo, I. L. Caragiale, *Giuseppe Verdi, *Van Gogh, *Gauguin, *I. Mincu.

6. Primul război mondial și urmările sale

6.1. CRIZE ȘI CONFLICTE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- neutralitate, militarism, pacifism, război total, principiul autodeterminării;
- factorul economic și ierarhia marilor puteri;
- alianțele politico-militare și urmările lor;
- principalele crize și conflicte.

Conținuturi:

- Harta politică a lumii la sfârșitul secolului al XIX-lea; principalele zone de conflict:
 - studiu de caz: Peninsula Balcanică, **Africa de Sud*.
- Statutul internațional al României (1878-1914).
- Imperiile coloniale ale marilor puteri:
 - studiu de caz: Imperiul Britanic.

6.2. PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- război mondial, război fulger, **război de poziții*;
- pretextul și cauzele războiului;
- actori ai scenei politice și militare.

Conținuturi:

- Frontul și lumea din spatele frontului.
- Un nou mod de purtare a războiului; desfășurarea și urmările războiului:
 - studiu de caz: Verdun, **Parisul în război*.
- Planuri de reorganizare a lumii:
 - studiu de caz: "Cele 14 puncte".
- **Personalitățile epocii*:
 - **studiu de caz*: G. Clemenceau, Joffre, Eremia Grigorescu, Ion. I. C. Brătianu, W. Wilson.
- Harta lumii după conferințele din 1919-1922:
 - studiu de caz: Europa Centrală și de Răsărit.

7. Democrație și totalitarism (1922-1939)

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- democrație reprezentativă, emanciparea femeii, **creștere economică*, criză economică, **leninism*, stalinism, comunism, fascism, **nazism*, antisemitism, revizionism, **conciliatorism*, social-democrație, partid comunist;
- prosperitate și criză economică (1923-1933);
- parlamentarism și autoritarism politic;
- statutul cetățeanului;
- eșecul menținerii păcii;

Conținuturi:

- Statul și instituțiile sale: state democratice și state totalitare:
 - studiu de caz: Franța, **Marea Britanie*, U.R.S.S., Germania, **Italia*.
- Viața cotidiană în marile orașe:
 - studiu de caz: Paris, **Londra*, **New York*, București.
- Mișcarea comunistă internațională și rolul său.
- Tensiunile internaționale și soluțiile oferite:
 - studiu de caz: N. Titulescu, L. Barthou, **F.D. Roosevelt*.
- Crize politico-diplomatice:

- studiu de caz: **Războiul italo-etioian (1935)*, München (1938), **Pactul sovieto-german (1939)* și împărțirea Europei.
- România în perioada interbelică.

8. Al doilea război mondial

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- Axa, Națiunile Unite, ultimatum, atentat, lagăr de muncă forțată, **capitulare necondiționată*, mișcare de rezistență, bomba atomică;
- dimensiunile războiului (economică, politică, ideologică, militară);
- forme de rezistență față de război.

Conținuturi:

- Operațiuni militare; mișcarea de rezistență antifascistă.
- Conferințele inter-aliante la nivel înalt și urmările lor:
 - studiu de caz: Ialta.
- Victoria Națiunilor Unite
- Conferința de pace de la Paris (1947); punerea bazelor unei noi ordini internaționale și constituirea O.N.U.

9. Lumea postbelică și problemele sale

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- republică, "democrație populară", decolonizare, **nealinere*, destindere, "război rece", securitate europeană, "Lumea a treia", **economie dirijată*, revoluție științifică;
- criză și evoluție în economie; epoca mării prosperități;
- **rolul mass-media și al cinematografului*;
- evoluții politice; comunismul și lumea liberă;
- **reponsabilitățile omului de cultură și ale omului de știință*;
- **contestarea valorilor lumii contemporane*.

Conținuturi:

- **Apariția și evoluția unor noi state independente*.
- Instaurarea sistemului totalitar în Europa de Est - statele comuniste. Rezistența față de regimul comunist:
 - studiu de caz: Ungaria, Polonia, **R. D. Germană*, **Cehoslovacia*.
- **Modele ale dezvoltării economice: societatea de consum și economia dirijată*.
- Europa divizată - războiul rece și urmările sale:
 - studiu de caz: Planul Marshall, Statutul Berlinului (1948-1989).
- **Tensiuni în lumea comunistă*.
- Declarația universală a drepturilor omului (1948).
- **Cucerirea spațiului cosmic și implicațiile sale*.
- Conferința pentru securitate și cooperare în Europa.
- **Personalități ale culturii și științei*:
 - **studiu de caz: P. Picasso, C. Brâncuși, A. Einstein, J. Cousteau*.
- **Muzica nouă și mișcarea hippie*.

10. Lumea în pragul mileniului III

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- economie de piață, **decalaj economic*, competiție economică, progres tehnologic, **societate informațională*, NATO, Uniunea Europeană;
- totalitarism, dizident, societate civilă, mișcare civică, stat de drept, drepturile omului, **interdependență*;
- criza sistemului comunist; rezistența față de regimurile totalitare;
- societățile în tranziție: rolul instituțiilor politice și al statului.

Conținuturi:

- Anul 1989 în Europa.
- Stabilitate și instabilitate în viața politică internațională:
 - studiu de caz: Destrămarea U.R.S.S., **războiul din Golful Persic*, criza politică din Orientul Apropiat,
- **Integrarea europeană și atlantică*.
- **Premiile Nobel*.

11. Lecții de sinteză

1. Europa și lumea extraeuropeană în epoca modernă.
2. Viața cotidiană în timpul primului război mondial.
3. Este istoria **magistra vitae**?
4. **Fascism și comunism în perioada interbelică*.
5. **De la Liga Națiunilor la Organizația Națiunilor Unite*.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului în istorie

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 1.1 să identifice duratele variate ale timpului istoric
- 1.2 să analizeze hărți care prezintă spații istorice în diferite perioade de timp
- *1.3 să integreze informația oferită de hărțile istorice în prezentarea unui fapt istoric

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- construirea de axe cronologice, grafice și tabele sinoptice;
- elaborarea unui comentariu folosind o cronologie prestabilită;
- compararea de hărți care prezintă același spațiu istoric.

2. Cunoașterea și identificarea surselor istorice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 2.1 să folosească tehnici de analiză a documentului scris și a celui iconic
- 2.2 să identifice sursele de informație care pot susține o investigație istorică
- 2.3 să folosească în contexte noi termenii istorici învățați

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de lectură critică a diferitelor tipuri de surse istorice;
- utilizarea dicționarilor, a culegerilor de documente, a enciclopediilor pentru înregistrarea referințelor bibliografice;
- comentarea influenței unor descoperiri istorice asupra faptelor istorice.
- asumarea rolului unei personalități și realizarea unor comentarii și dialoguri ale acesteia.

3. Investigarea și interpretarea faptelor și proceselor istorice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 3.1 să analizeze un eveniment, personaj sau fapt istoric pornind de la diferite surse de informații
- 3.2 să realizeze tabloul unei perioade istorice identificând schimbările intervenite
- 3.3 să formuleze planul unei investigații istorice simple

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- utilizarea de surse de informare diferite pentru analiza unui fapt sau proces istoric;
- folosirea de surse istorice pentru identificarea aspectelor vizibile și a celor ascunse ale schimbărilor;
- discuții în grup pentru realizarea planului unei cercetări.

4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 4.1 să identifice evoluția semnificației unor termeni istorici
- 4.2 să selecteze și să folosească adecvat termenii proveniți din analiza surselor istorice
- 4.3 să identifice elementele comune și diferențele legate de mai multe fapte istorice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de folosire adecvată a terminologiei istorice;
- consultarea unor surse variate de informații;
- alcătuirea planului unei dezbateri despre diferite fapte istorice.

5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 5.1 să se raporteze critic la opiniile altora și să-și revizuiască propriile opinii în funcție de context
- 5.2 să conștientizeze valoarea acordată imaginii "celuilalt" de-a lungul istoriei
- 5.3 să-și dezvolte încrederea față de capacitatea proprie de investigație

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- discuții în grup în scopul realizării planului unor activități;
- exersarea unor roluri specifice în activitatea de grup;
- alcătuirea unor proiecte de grup care să prezinte tema "imaginii celuilalt" în diferite perioade istorice;
- asumarea de sarcini diferite în timpul participării la diferite proiecte.

CONȚINUTURI

1. Introducere

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- spațiu etnografic, toponimie, istoriografie, demografie, geografie istorică;
- mediul geografic și oamenii;
- unitate și diversitate în civilizația spațiului românesc.

Conținuturi

- Mediul și oamenii:
 - studiu de caz: Rolul Carpaților în istorie.
- Duratele timpului istoric.
- Istorici și geografi despre spațiul românesc:
 - studiu de caz: Rolul Mării Negre în concepția lui Gh. Brătianu.
- Modalități de construire a imaginii trecutului:
 - studiu de caz: Cum văd istoricii începuturile epocii moderne.

2. Civilizații preistorice și antice

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- cultura arheologică, arta preistorică, indo-europeni;
- legatus augusti (gubernator), dava, villa rustica, vicus, romanizare, urbanizare, collegia;
- sincretism religios, limes, daci liberi.

Conținuturi

- Civilizații preistorice:
 - studiu de caz: Cultura Cucuteni-Ariuşd.
- Geto-dacii și contactele cu lumea mediteraneană.
- Regalitate și religie
- Integrarea geto-dacilor în lumea romană.

3. Romanitatea orientală în mileniul marilor migrații

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- ⊖ sedentari și migratori;
- creștinism, continuitate, etnogeneză;
- romanitatea orientală.

Conținuturi

- Disputa în jurul continuității - știință și politică:

- studiu de caz: Robert Roesler și A.D. Xenopol.
- Romanitate și creștinism.
- ⊙ Autohtoni și migratori: de la confruntare la coabitare.
- Formarea poporului român și a limbii române:
 - studiu de caz: Romanitatea sud-dunăreană.
- Așezarea ungarilor în Pannonia și colonizarea sașilor în Transilvania

4. Statul medieval și instituțiile sale

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- jude, cnezat, voievodat, descălecat, “țară”;
- domnie, dinastie, sfat domnesc, mitropolie;
- curtea domnească, “oastea cea mare”;
- adunarea țării, comitat, ținut, județ, district, scaun;
- instituțiile statale între două modele: cel bizantin și cel occidental

Conținuturi:

- ⊙ Formațiuni politice românești și statele vecine:
 - studiu de caz: statul Asaneștilor.
- ⊙ Transilvania de la voievodat la principat:
 - studiu de caz: Românii în viziunea cronicilor maghiare.
- Semnificația întemeierii statelor medievale Valahia și Țara Moldovei:
 - studiu de caz: Diploma Cavalerilor Ioaniți;
 - studiu de caz: Semnificația titlaturilor lui Mircea cel Bătrân și Roman I.

⊙ 5. Lumea rurală și lumea urbană în Evul Mediu

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- satul, “obiceiul pământului”, cultura în lumea rurală;
- târg, patriciat urban, sfat orășenesc, cultura urbană.

Conținuturi

- Lumea satului:
 - studiu de caz: Organizarea obștii; o zi din viața unui țăran șerb din Ardeal.
- ⊙ Lumea orașului:
 - studiu de caz: Organizarea unei comunități urbane - Sibiu; cetăți și târguri medievale - Câmpulung.
- Solidarități și conflicte în lumea medievală:
 - studiu de caz: Unio Trium Nationum.

6. Țările Române și statele vecine între diplomație și confruntare

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- suzeranitate, vasalitate, Liga Sfântă.
- Statutul internațional al Țărilor Române în secolele al XV-lea – al XVIII-lea.

Conținuturi

- Politica de cruciadă a principilor români: Mircea cel Bătrân, Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș, Mihai Viteazul
- ⊙ studiu de caz: Unirea Țărilor Române în timpul lui Mihai Viteazul.
- Instaurarea regimului habsburgic și a celui fanariot.
- Politică și diplomație în secolele XVII-XVIII: Matei Basarab, Vasile Lupu, Constantin Brâncoveanu, Dimitrie Cantemir, Șerban Cantacuzino
- ⊙ studiu de caz: Românii în viziunea călătorilor străini.

7. Cultura medievală în spațiul românesc

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- letopiseț, limbi de cultură, arhitectură;
- influența lumii bizantine;
- Țările Române - spațiu multicultural;
- patronajul cultural al domnitorilor romani în lumea ortodoxă;
- mănăstirile - centre de cultură.

Conținuturi

- Moștenirea bizantină în cultura medievală.
- Cronicari și cărturari umaniști.
 - studiu de caz: Dimitrie Cantemir.
- Tiparul și cartea în spațiul românesc.
- Arta ecleziastică și laică:
 - studiu de caz: Cultura în vremea lui Constantin Brâncoveanu.
- Pictura murală moldovenească.

8. Societatea românească între tradiție și modernitate (secolul al XVIII-lea - prima jumătate a secolului al XIX-lea)

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- iluminism, principe luminat, reforme; unire religioasă, națiune, "partidă națională";
- principiul separării puterilor în stat;
- tendințe de modernizare în societatea românească;
- începuturile formării națiunii moderne.

Conținuturi

- Mișcarea de emancipare politică în Transilvania:
 - studiu de caz: Ioan Micu Inocențiu-Klein; Supplex Libellus Valachorum.
- Domniile fanariote:
 - studiu de caz: Constantin Mavrocordat.
- Chestiunea orientală și Principatele Romane:
 - studiu de caz: Reinstalarea domnitorilor pământeni.
- Regulamentele Organice.

9. Constituirea României Moderne

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- locotenența domnească, adunări ad-hoc, caimacam, secularizare;
- constituție, monarhie constituțională, partide politice, vot censitar, "partidă națională";
- constituirea statului național român;
- orientări în politica externă;
- rolul culturii în renașterea conștiinței naționale, Școala Ardeleană;
- mișcarea de emancipare în teritoriile românești aflate sub dominație străină.

Conținuturi

- Revoluția din 1848-1849.
- Unirea și reformele lui Al. I. Cuza.
- Începuturile vieții politice moderne în România:
 - studiu de caz: Constituția din 1866.
- Români din Basarabia, Bucovina și Transilvania:
 - studiu de caz: Memorandum-ul.
- Cucerirea independenței de stat și unirea Dobrogei.

- Războiul pentru întregirea națională.
- Formarea statului național unitar:
 - studiu de caz: Rezoluția de la Alba Iulia

10. Cultura națională în secolul al XIX-lea

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- curente și instituții culturale: Astra; Academia;
- accentuarea influențelor occidentale în cultura română;
- afirmarea conștiinței naționale; istoriografia;
- cultura minorităților.

Conținuturi

- Învățământul în școli și universități:
 - studiu de caz: O zi de școală în secolul al XIX-lea.
- Literatura și arta în spațiul românesc:
 - studiu de caz: Mihai Eminescu, Ateneul Român.
- Spiritul critic în cultura română:
 - studiu de caz: Junimea.
- Contribuții ale românilor la dezvoltarea științei și tehnicii.

11. România între democrație și autoritarism

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- vot universal, regență;
- decret-lege, cenzură, dictat, regim autoritar, dictatură militară, partid unic;
- democrația interbelică și problemele ei;
- forme politice autoritariste în deceniile patru și cinci ale secolului al XX-lea.

Conținuturi

- România după Marea Unire:
 - studiu de caz: Integrarea provinciilor românești și statutul minorităților.
- Monarhia constituțională și partidele politice în România interbelică:
 - studiu de caz: Constituția din 1923.
- Opțiuni politice privind evoluția societății românești:
 - studiu de caz: Liberalismul, țărănismul..
 - studiu de caz: Carol al II-lea și Antonescu.
- România în al Doilea Război Mondial
 - studiu de caz: “Anul 1940”
 - studiu de caz: Actul de la 23 august 1944 și urmările sale

12. România după al Doilea război mondial

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- sovietizare, etatizare, colectivizare, industrializare forțată, “revoluție culturală”, poliție politică;
- deportare, muncă forțată, lagăr de muncă, deținuți;
- democrație, societate civilă, practici democratice, constituție;
- instituții și mecanisme de exercitare a puterii politice, *“reeducare”, represiunea comunistă, opozanți și dizidenți, rezistența anticomunistă, destalinizare și desovietizare;
- etapele regimului comunist;
- revenirea la instituțiile democratice.

Conținuturi:

- Evoluții specifice ale regimului comunist (6 martie 1945 - noiembrie 1946 - decembrie 1947)

- Perioada stalinistă: regimul lui Gh. Gheorghiu-Dej
- Regimul naționalist-comunist N. Ceaușescu.
- Decembrie 1989. Context și consecințe.
- Revenirea la democrație:
 - studiu de caz: Constituția din 1991

13. Studii/ lecții de sinteză

- Programul politic pașoptist și crearea României moderne
- România și sistemul de la Versailles
- Viața cotidiană în perioada interbelică.

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

OBIECTIVE CADRU

STANDARDE

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului în istorie	S.1 Utilizarea informațiilor provenite din hărți și axe cronologice în comentarea unui fapt istoric
2. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice	S.2 Folosirea de surse istorice multiple pentru a comenta un eveniment și/ sau un proces istoric
3. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice	S.3 Identificarea unor analogii între evenimente din trecut și situații prezente
S.4 Comentarea elementelor comune și a diferențelor legate de mai multe fapte istorice
4. Înțelegerea și utilizarea limbajului de specialitate	S.5 Prezentarea unor fapte și procese istorice folosind modalități diferite de comunicare
S.6 Raportarea critică la opiniile altora și revizuirea propriilor opinii în funcție de context

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚILOR

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚILOR

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII GERMANE

Programa școlară de *Istoria și tradițiile minorității germane*

a fost aprobată prin

ORDIN AL MINISTRULUI

nr. 4237 din 23.08.1999

NOTĂ DE PREZENTARE

Obiectul de studiu Istoria și tradițiile minorității germane își propune să ofere elevilor cunoștințe despre trecutul și prezentul germanilor din România, menite să contribuie la raportarea față de ținutul natal. Din această perspectivă, elevii învață despre viața, munca, credința și cultura diferitelor comunități germane din România, dar în mod deosebit despre cea din ținutul în care trăiesc. În același timp, preocuparea privind evenimentele istorice va conduce la o mai bună înțelegere a prezentului și la trezirea, adâncirea și susținerea interesului pentru istoria și cultura germană din România.

Elaborarea programei de Istoria și tradițiile minorității germane a pornit de la următoarele premise:

- introducerea noului plan-cadru și implicit a obiectului Istoria și tradițiile minorităților la clasele a VI-a și a VII-a cu o oră de trunchi comun (pentru învățământul în limbile minorităților naționale);
- dezvoltarea unei strategii didactice pornind de la obiective care favorizează formarea de competențe și atitudini specifice unui domeniu de cunoaștere;
- abordarea istoriei dintr-o perspectivă interetnică și interculturală (este fundamentală în acest sens folosirea noțiunii de civilizație în diversitatea sa spațio-temporală și ca realitate complexă la nivelul unor comunități diferite);
- asigurarea coerenței la nivelul ariei curriculare Om și societate (prin stabilirea de legături cu programele de Istorie, Geografie și Cultură civică) și între arii curriculare (prin realizarea conexiunilor cu programa de Limbă și literatură maternă);
- proiectarea unui set unitar de obiective cadru și de referință pentru Istoria și tradițiile tuturor minorităților, în corelație cu obiectivele programei generale de istorie.

În acest context, structura programei de față cuprinde: obiective cadru, urmărite pe parcursul celor doi ani de studiu; obiective de referință, exemple de activități de învățare și conținuturi proiectate pentru fiecare dintre cele două clase.

În actuala prezentare, programa de Istoria și tradițiile minorității germane apare ca un instrument util de lucru nu numai pentru profesorii care predau această disciplină, dar și pentru colegii lor din aria curriculară Om și societate care intră astfel în contact cu realități mai puțin abordate și interesante prin încărcătura lor culturală.

Temele și activitățile de învățare propuse reprezintă o ofertă de cunoaștere flexibilă, posibil de adaptat condițiilor concrete ale fiecărei comunități.

OBIECTIVE CADRU

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației germane
2. Cunoașterea și utilizarea surselor referitoare la trecutul și prezentul comunităților germane
3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației germane
4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea germană și populația majoritară

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației germane

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să recunoască termeni specifici istoriei și civilizației germane
- 1.2 să facă analogii între termenii germani și cei românești

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- identificarea termenilor necesari pentru prezentarea unei teme;
- comparare de termeni folosind surse diferite de informare.

2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunităților germane

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 2.1 să comenteze surse diferite despre trecutul și prezentul comunităților germane
- 2.2 să compare surse istorice diferite care se referă la același subiect

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea unei expoziții cu obiecte vechi;
- prezentarea modului de funcționare a bibliotecii, arhivei, muzeului.
- exerciții de comparare a surselor istorice.

3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației germane

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 3.1 să identifice elemente comune și deosebiri între comunitățile germane din România
- 3.2 să precizeze cadrul geografic și contextul social-politic corespunzător fiecărei perioade din istoria comunității germane
- 3.3 să recunoască personalități reprezentative pentru cultura germană

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- descrierea unor sărbători și obiceiuri locale;
- elaborarea unei cronologii a evenimentelor din istoria localității sau a regiunii;
- proiectarea itinerarului unei excursii tematice.

4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea germană și populația majoritară

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să relateze experiențe rezultate din contactul cu diferite comunități etnice
- 4.2 să-și asume responsabilități în protejarea patrimoniului cultural
- 4.3 să manifeste disponibilitate pentru participarea la proiecte comunitare

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- prezentarea unei vizite sau a unei excursii tematice;
- vizitarea unor organizații cetățenești și instituții ale statului în scopul cunoașterii activității acestora;
- alcătuirea planului unui proiect pentru protejarea mediului;
- participarea la proiecte de conservare a patrimoniului cultural local.

CONȚINUTURI

1. Locul natal și regiunea

- Așezarea localității natale în mediul geografic
- Cunoașterea unor construcții pe baza exteriorului și a funcției lor: biserici/ biserici-cetate, fortificații, case de locuit în orașe și sate
- Evenimente importante pentru istoria locală și regională

2. Comunitățile germane. Privire istorică de ansamblu

- Coordonate definitorii ale comunității germane
- Grupurile de germani și așezarea lor pe teritoriul de azi al României: condițiile istorice, reglementările juridice
- Dezvoltarea politică: autonomia sașilor transilvăneni, reprezentarea politică a șvabilor, situația șvabilor sătmăreni
- Specificul localităților rurale
- Orașele și dezvoltarea lor economică: meșteșugurile (breslele), comerțul, instituții financiare

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației germane

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să explice în termeni accesibili vârstei noțiuni specifice civilizației germane
- 1.2 să utilizeze termeni specifici civilizației germane în diferite contexte de comunicare

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea unor glosare pe o temă indicată;
- alcătuirea unei lucrări scrise despre vestigii istorice din localitate.

2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunităților germane

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 2.1 să relateze oral sau în scris aspecte din tradițiile germanilor din alte zone ale României sau din afara granițelor
- 2.2 să identifice legături între cauzele și consecințele evenimentelor și/ sau proceselor istorice studiate

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- dezbateri pe baza surselor cadru indicate;
- familiarizare cu metoda interviului;
- comentarea obiectivității/ subiectivității surselor istorice.

3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației germane

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 3.1 să facă legături între diferite aspecte ale istoriei germanilor și ale istoriei altor popoare
- 3.2 să exprime opinii despre personaje și evenimente istorice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea unui ghid turistic al localității;
- culegerea unor legende, povestiri, anecdote;
- exerciții care solicită exprimarea opiniilor;
- alcătuirea de biografii ale personalităților studiate.

4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea germană și populația majoritară

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să observe stereotipurile reciproce manifestate în cadrul relațiilor dintre etnia germană și alte etnii
- 4.2 să contribuie efectiv la acțiuni de conservare și valorificare a patrimoniului de identitate etnică din localitate

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- dezbateri pe baza unor cazuri reale sau imaginare de evenimente care implică stereotipii;
- realizarea de proiecte finalizate cu elaborarea de portofolii.

CONȚINUTURI

1. Comunitățile germane. Privire istorică de ansamblu

- Minoritatea germană în 1918
- Minoritatea germană înainte și după cel de-al doilea război mondial: identificarea națională, acțiunile de strămutare, participarea la război, deportările, situația de după 1944
- Minoritatea germană după 1989: exodul, perspective
- Personalități de seamă ale comunităților germane

2. Cultură și tradiții

- graiurile
- portul popular
- tradiții: cu ocazia unor sărbători religioase, a unor sărbători populare; tradiții culinare
- viața religioasă: lăcașuri de cult, credință, confesiuni
- arta populară: olăritul, broderiile
- literatura și arta germanilor din România: scriitori, poeți, pictori, sculptori, compozitori
- forme de organizare obștească: vecinătățile, asociațiile.

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII MAGHIARE

Programa școlară de *Istoria și tradițiile minorității maghiare* a fost aprobată prin

ORDIN AL MINISTRULUI

nr. 4237 din 23.08.1999

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII MAGHIARE

ORDIN AL MINISTRILOR

nr. 433 din 22.08.1994

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina Istoria și tradițiile minorității maghiare își propune:

- să dezvăluie elevilor apartenența la un spațiu istoric și de cultură prin cunoașterea istoriei comunității din care fac parte;
- să încadreze minoritatea maghiară în istoria României, precum și în istoria universală;
- să realizeze o deschidere mai largă către viața culturală prin reliefaarea aportului maghiarilor din Transilvania la cultura națională maghiară;
- să evidențieze elementele comune ale istoriei românilor, maghiarilor și ale altor popoare din bazinul Dunării;

Elaborarea programei de Istoria și tradițiile minorității maghiare a pornit de la următoarele premise:

- introducerea noului plan-cadru și implicit a obiectului Istoria și tradițiile minorităților la clasele a VI-a și a VII-a cu o oră de trunchi comun (pentru învățământul în limbile minorităților naționale);
- dezvoltarea unei strategii didactice pornind de la obiective care favorizează formarea de competențe și atitudini specifice unui domeniu de cunoaștere;
- abordarea istoriei dintr-o perspectivă interetnică și interculturală (este fundamentală în acest sens folosirea noțiunii de civilizație în diversitatea sa spațio-temporală și ca realitate complexă la nivelul unor comunități diferite);
- asigurarea coerenței la nivelul ariei curriculare Om și societate (prin stabilirea de legături cu programele de Istorie, Geografie și Cultură civică) și între arii curriculare (prin realizarea conexiunilor cu programa de Limbă și literatură maternă);
- proiectarea unui set unitar de obiective cadru și de referință pentru Istoria și tradițiile tuturor minorităților, în corelație cu obiectivele programei generale de istorie.

În acest context, structura programei de față cuprinde: obiective cadru, urmărite pe parcursul celor doi ani de studiu; obiective de referință, exemple de activități de învățare și conținuturi proiectate pentru fiecare dintre cele două clase.

În actuala prezentare, programa de Istoria și tradițiile minorității maghiare apare ca un instrument util de lucru nu numai pentru profesorii care predau această disciplină, dar și pentru colegii lor din aria curriculară Om și societate care intră astfel în contact cu realități mai puțin abordate și interesante prin încărcătura lor culturală.

OBIECTIVE CADRU

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației maghiare
2. Cunoașterea și utilizarea surselor referitoare la trecutul și prezentul comunității maghiare
3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației maghiare
4. Participarea la activități de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea maghiară și populația majoritară

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației maghiare

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să recunoască termeni specifici istoriei și civilizației maghiare
- 1.2 să identifice și să comenteze toponime din zonă
- 1.3 să facă analogii între termeni maghiari și termeni românești

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea de liste de cuvinte pe o temă indicată;
- alcătuire de familii de cuvinte, liste de sinonime și de antonime;
- comparare de termeni folosind surse diferite de informare.

2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunității maghiare

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 2.1 să identifice surse pe baza cărora se poate reconstitui trecutul comunității maghiare
- 2.2 să identifice în surse diferite informații despre schimbările din domeniul vieții cotidiene

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea unei expoziții cu obiecte vechi;
- comentare de surse diferite;
- descrierea unei surse istorice folosind un plan dat.

3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației maghiare

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 3.1 să identifice elemente comune și deosebiri între comunitatea maghiară și alte comunități din România
- 3.2 să precizeze cadrul geografic și contextul social-politic corespunzător fiecărei perioade din istoria comunității maghiare
- 3.3 să interpreteze hărți istorice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- descrierea unor sărbători și obiceiuri locale;
- proiectarea itinerarului unei excursii tematice;
- alcătuirea unui inventar de obiecte vechi pe o temă indicată.

4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea maghiară și populația majoritară

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să relateze experiențe pozitive și negative rezultate din contactul cu diferite comunități etnice
- 4.2 să manifeste disponibilitate pentru participarea la proiecte comunitare autofinanțate sau cu alte surse de finanțare

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- conversație dirijată pe o temă indicată;
- vizitarea unor organizații cetățenești și instituții ale statului în scopul cunoașterii activității acestora.

CONȚINUTURI

I. Introducere în studiul istoriei și tradițiilor minorității maghiare din România

Termeni istorici, concepte: minoritate, izvor istoric, cronologie, națiune, național.

Conținut: definirea istoriei, specificul izvoarelor scrise și nescrise, documente istorice, istoria locală, necesitatea și scopul studierii.

II. **Etnogeneza maghiarilor** (2000 î. Hr.-895 d. Hr.)

Termeni istorici, concepte: populație nomadă, triburi, uniuni de triburi, țară de baștină, kaganat, legături comerciale, nomadizare, necropolă de cai, șamanism, sincretism

Conținut:

1. Formarea poporului și a limbii

- Mituri și legende despre origine
- Tradiții și adevăr istoric despre etnie și limbă
- Spațiu și timp al formării

2. Migrația triburilor maghiare înainte de 895

- Principalele direcții ale migrării
- Popoarele înrudite rămase în zona Ural
- Legăturile cu popoarele învecinate, influențe iraniene, arabe, bizantine, slave

3. Modul de viață materială și spirituală înainte de descălecat

- Viața nomadă și cea sedentară. Așezări și necropole
- Formele religiei: totetism, cultul soarelui, șamanism, animism

Studiu de caz: (opțional): Viața în iurtă; Necropole ale unor conducători militari

III. **De la destrămarea societății gentilice la formarea statului feudal** (895-1301)

Termeni istorici, concepte: Câmpia Panonică, descălecat, rege sacral, democrația militară, autohtonii, cnezate, voievodate, expediții militare, creștinism, păgâni, rit latin, rit grecesc, biserică, episcopat, organizație statală, comitate, scaune, districte, autonomie, cucerire, școli bisericești, scriere, creatorii culturii

Conținut:

1. Descălecarea ungarilor

- Mediu și habitat în Câmpia Panonică
- Așezarea și relațiile cu autohtonii
- Impactul cu Europa apuseană, expediții militare

2. Formarea statului feudal maghiar

- Destrămarea societății gentilice și apariția societății feudale de tip apusean
- Rolul lui Géza și Istvan I în organizarea statului
- Politica de consolidare a statului și consecințele ei asupra populației autohtone

- Creștinizarea ungarilor și răspândirea creștinismului de rit latin, relații cu lumea ortodoxă

3. Voievodatul Transilvaniei

- Situația socială și politică din sec. IX–XI
- Formațiunile prestatale (româno-slave, româno-maghiare)
- Formarea și organizarea voievodatului în sec. al XII-lea
- Crearea instituțiilor noi și menținerea unor instituții autohtone
- Modul de viață și conviețuirea etniilor
- Structura societății în sec. XI–XIII
- Invazia tătară și urmările ei; anarhia feudală
- Relația bisericii catolice cu biserica ortodoxă
- Tendința de catolicizare
- Legăturile cu statele extracarpatice
- Cultura feudalismului timpuriu

Studiu de caz: Învățăturile lui Istvan I, Legenda Sf. Gerard

Anonymus: Gesta Hungarorum

IV. **Feudalismul dezvoltat** (1301-1541)

Termeni istorici, concepte: progres tehnic asolament, cultivare bienală, bresle, obști sătești și teritoriale, feudă, nobil, ierarhia feudală, boieri, iobagi, jeleri, orășeni, jude, sfat orășenesc, dijmă, haiducie, răscoală, îniobăgire Tripartitum; pericol otoman, război de apărare, rolul creștinismului, apărarea Europei, front comun, manuscris, cronici, stil roman, gotic, renaștere, Biblioteca Corvină.

Conținut:

1. Dezvoltarea economică în feudalism

- Viața rurală și viața urbană
- Legături economice – extracarpatice
- Sistemul breslelor – influența germană, apuseană

2. Schimbări și frământări sociale

- Demografia – structura socială, nobili, iobagi, obști libere
- Răscoale țărănești, Răscoala de la Bobâlna și răscoala condusă de Gy. Dòzsa
- Unio Trium Nationum și consecințele sale

3. Dinastia Angevinilor

- Politica de centralizare a statului
- Politica de expansiune față de statele românești extracarpatice

4. Lupta comună antiotomană

- Pericolul otoman, primul tratat româno-maghiar
- Principalele lupte și urmările acestora. Iancu de Hunedoara și Matei Corvin. Alianța româno-maghiară
- Apărarea Europei față de invazia otomană
- Relația lui Matia cu Vlad Țepeș și Ștefan cel Mare

- Pătrunderea turcilor în centrul Europei

5. Cultura medievală

- Scrierea în limba latină și maghiară
- Centrele culturii – principalii cronicari
- Arta medievală: arhitectura, stilul roman, gotic, renescentist, pictură, fresce, sculptură
- Personalități: Pictorul Tamás din Cluj, Sculptorii Márton și György din Cluj
- Interferențe culturale: **Studiu de caz** – (opțional): Cronica pictată de la Viena. Discursul lui Dózsa la Cegléd; Cetate medievală, oraș medieval, biserica medievală, biserica-cetate (istoria locală)

V. **Formarea și dezvoltarea Principatului Transilvaniei (1541-1699)**

Termeni istorici, concepte: orfevrărie, comerț internațional, anarhie, principe, principat, dietă, națiuni privilegiate, libertatea religiei, războaie secuiești, proces de șerbire, renaștere, cultura în limba națională.

Conținut:

1. Bătălia de la Mohács și urmările ei

- Criza regatului maghiar
- Înfrângerea Ungariei de către turci
- Dezmembrarea statului

2. Formarea principatului

- Contextul european
- Sistemul politic al principatului
- Instituțiile statului
- Relații cu celelalte țări românești

3. Unificarea politică din 1600 sub conducerea lui Mihai Viteazul

- Mihai Viteazul și secuii

4. Structuri economice, sociale și politice în perioada principatului

- Viața urbană și viața rurală
- Progres economic din sec. XVII
- Transilvania model de toleranță în Europa
- Evoluția societății secuiești
- Mari familii de nobili de origine românească
- Mari principii: G. Bethlen, Gh. Rákóczi I

5. Cultura maghiarilor, reforma religioasă

- Umanismul și renașterea transilvăneană
- Principalele momente ale reformei și contrareformei și urmările acestora
- Tradiții și obiceiuri populare
- Interferențe culturale și relații cu ortodoxismul

- Transilvania în cultura locală
- Personalități ale culturii: Nicolaus Olahus, I. Szamosközi, Gáspár Heltai, Tamás Borsos, Szenczi Molnár Albert, Apáczai Csere János, Bethlen Miklós, János Kájoni

Studiu de caz (opțional): Cronica lui Gáspár Heltai, opere ale lui Apáczai; Transilvania și războiul de 30 de ani; Bătălia de la Giurgiu – 1505; Influența Renașterii asupra artei populare din Transilvania.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației maghiare

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să explice în termeni accesibili vârstei noțiuni specifice civilizației maghiare
- 1.2 să utilizeze termeni specifici civilizației maghiare în diferite contexte de comunicare

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- căutarea explicațiilor în dicționare și alte surse de informare;
- exerciții de formulare de texte diferite;
- alcătuirea unei lucrări scrise despre vestigii istorice din localitate.

2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunității maghiare

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 2.1 să relateze oral sau în scris aspecte din tradițiile maghiarilor din alte zone ale României sau din afara granițelor
- 2.2 să identifice legături între cauzele și consecințele evenimentelor și/ sau proceselor istorice studiate

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- dezbateri pe baza surselor indicate;
- exerciții de comparare a surselor istorice;
- familiarizare cu metoda interviului;
- comentarea obiectivității/ subiectivității surselor istorice studiate.

3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației maghiare

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 3.1 să facă legături între diferite aspecte ale istoriei maghiarilor și ale istoriei altor popoare
- 3.2 să exprime opinii despre personaje și evenimente istorice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea unui ghid turistic al localității;
- exerciții care solicită exprimarea opiniilor;
- alcătuirea de biografii ale personalităților studiate.

4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea maghiară și populația majoritară

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să observe stereotipurile reciproce manifestate în cadrul relațiilor dintre etnia maghiară și alte etnii
- 4.2 să contribuie efectiv la acțiuni de conservare și valorificare a patrimoniului de identitate etnică din localitate

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- discutarea unor cazuri reale sau imaginare de evenimente care implică stereotipii;
- realizarea de proiecte finalizate cu elaborarea de portofolii.

CONȚINUTURI

I. Introducere

- Periodizarea istoriei 1699-1989
- Țara și locuitorii

II. Maghiarii din Transilvania în cadrul Imperiului Habsburgic (1699-1867)

Termeni istorici, concepte: capitalism, industrie, lucrători industriali, manufactură, profit, mașini cu aburi, navigația pe Dunăre, Imperiul Habsburgic; Diploma Leopoldină, mișcarea curuților, emigrație, Cancelaria Aulică, Tabla Regească, absolutismul luminat, dualism, liberalism, reformism, emancipare națională, literatura în limba națională

Conținut:

1. Consecințele dominației habsburgice asupra societății maghiare

- Diploma Leopoldină și noul statut politico-juridic al Transilvaniei
- Mișcarea curuților și înăbușirea ei

2. Modul de viață în sec. al XVIII-lea

- Schimbări economice – apariția relațiilor capitaliste
- Mutații demografice și sociale
- Situația statului secuiesc și migrația secuilor în zone extracarpatiche, regimente grănicerești

3. Absolutismul luminat și urmările lui

- Principalele reforme ale Mariei Tereza și Iosif II
- Schimbări în structura societății și în sistemul urbarial
- Politica economică, socială și culturală; încercările de uniformizare a Imperiului

4. Era reformelor și influența lor asupra întregii societăți

- Principalele curente ale reformismului
- Principalii exponenți ai liberalismului și ai opoziției nobiliare
- Aspecte ale culturii din epoca luminilor și era reformelor
- Cultura maghiară în context cu cultura română
- Mari personalități ale culturii și civilizației maghiare: Bolyai Farkas, Bolyai János, Mikes Kelemen, Aranka György, Bölöni Farkas Sándor, Brassai Sámuel, Benkő József, Gyarmathi Sámuel, Körösi Csoma Sándor, Kövári László, Jakab Elek, Wesselényi Miklós, Mikó Imre, Gábor Áron

5. Revoluția din 1848-1849 și consecințele ei asupra populației maghiare

- Izbucnirea revoluției și posibilități de colaborare româno-maghiare
- Hotărârea Dietei din Cluj și pozițiile românilor
- Poziția maghiarilor față de programa revoluției române
- Revoluția maghiară și problema națională
- Tensiuni sociale și naționale
- Realizările revoluției maghiare

- Colaborarea cu revoluția română
- Înfrângerea revoluției

6. Neoabsolutismul habsburgic și liberalismul

- Emigrația maghiară și relații de colaborare cu Principatele Unite
- Emanciparea națională și forțe interesate în realizarea unui compromis
- Realizarea dualismului austro-ungar

Studiu de caz (opțional): Petőfi Sándor și revoluția maghiară; Adunarea populară de la Lutița; Viața teatrală din Cluj în perioada 1792-1848; Cei 13 generali martiri de la Arad

III. Populația maghiară transilvăneană în Imperiul Austro-Ungar (1867-1914)

Termeni istorici, concepte: revoluția industrială, producția capitalistă, industria grea, industria ușoară, fabrică, bănci, criza economică, industriaș, capitalist, muncitor zilier, emigrație, mișcare muncitorească, grevă, sindicat, partid politic, parlamentarism, politica națională, naționalism, stat național, suveranitate, unitate națională, opera națională, teatru național, academia de pictură

Conținut:

1. Dezvoltarea capitalistă a societății și efectele ei

- Desființarea autonomiei Transilvaniei
- Schimbări economice, economia capitalistă
- Transformări sociale, tensiuni sociale
- Cauzele emigrațiilor
- Conviețuire și momente de criză în raporturile interetnice
- Parlamentarism
- Modul de viață la cumpăna veacurilor

2. Cultura maghiară

- Instituțiile culturale, învățământ
- Contribuția culturii maghiare în spațiul românesc
- Presa vremii, știința și mari personalități în știință: Brassai Sámuel, Orbán Balázs, Kriza János; Literatura: Kemény Zsigmond, Jósika Miklós, Arany János, Szigligeti Ede, Ady Endre, Csiki Gergely; Artă: Barabás Miklós, Sztarmáy Papp Károly, Hollósy Simon

Studiu de caz (opțional): Orbán Balázs: Descrierea Secuimii. Istoria învățământului în limba maghiară; relația Ady-Goga.

IV. Primul război mondial și consecințele lui (1914-1918)

Termeni istorici, concepte: război mondial, front, artileria, gaze toxice, submarin, campanie militară, reunificare, reîntregire; stat național modern

Conținut:

1. Fronturile războiului și participarea ardelenilor
2. Intrarea României în război și consecințele acesteia
3. Urmările războiului, crearea situației revolutionare din Transilvania

4. Tensiuni în jurul problemei naționale

5. Marea Unire a românilor

- Importanța Adunării Naționale de la Alba Iulia
- Adunarea de la Cluj

6. Pacea de la Trianon și consecințele sale

Studiu de caz (opțional): Hotărârile Adunării Naționale de la Alba Iulia; Muzeul local și Primul război mondial

V. Maghiarii în perioada interbelică (1919-1939)

Termeni istorici, concepte: Constituția din 1923, regim democratic, minoritate națională, mișcarea cooperatistă, monarhia autoritară, criza economică, revizionism, transilvanism

Conținut:

1. Sistemul de pace. Noul cadru politico-administrativ
2. Structuri economico-sociale, organizații politice, activitatea partidelor politice ale maghiarilor
3. Reforma agrară și societatea maghiară. Învățământul și viața bisericească
4. Organizații sociale și societăți culturale, presa în limba maghiară
5. Interferențe culturale - Integrarea culturii maghiare din Transilvania în cultura României
6. Personalități:
 - Bartók Béla, Kós Károly, Bánffy Miklós, Kemény János

VI. Perioada celui de al doilea război mondial (1939-1945)

Termeni istorici, concepte: antisemitism, extremă stânga, extremă dreapta, dictat, holocaust, lagăre de muncă, deportări, internări, crime de război

Conținut:

1. Politica externă a României, Dictatul de la Viena și consecințele ei
2. Participarea la război și consecințele ei
3. Actul de la 23 August 1944 și urmările lui. Reintegrarea nord-vestului Transilvaniei în hotarele României

Studiu de caz (opțional):

- Războiul mondial și istoria locală
- Monumentul ostașilor
- Întâlnirea cu un veteran de război

VII. Maghiarii în perioada 1945-1989

Termeni istorici, concepte: dictatura comunistă, colectivizare, industrializare, deportări, cultul personalității, model stalinist, contrarevoluție, revoluția antidemocratică, revoluția anticomunistă

Conținut:

1. Relații româno-maghiare. Tratatul de pace din 1947. Transformări economice, sociale și politice după războiul mondial
2. Regiunea autonomă maghiară
3. Revoluția maghiară din 1956 și influența ei asupra societății din România
4. Instituții culturale și de învățământ
5. Mari personalități ale culturii

VIII. Comunitatea maghiară din România în perioada postcomunistă

Termeni istorici, concepte: postcomunist, integrare, economia de piață, autonomia locală, senator, deputat, alegeri libere, campania electorală, învățământ în limba maghiară, UDMR

Conținut:

1. Tensiuni etnice și sociale. Evenimentele din martie 1990
2. Constituția din 1991
3. Principalele organizații ale maghiarilor
4. Obiectivele politice, economice, sociale și culturale
5. Tratatul de bază româno-maghiar
6. Alegerile din 1996, participarea maghiarilor la guvernarea țării

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII RROMILOR

**Programa școlară de *Istoria și tradițiile minorității
rromilor* a fost aprobată prin**

ORDIN AL MINISTRULUI

nr. 4237 din 23.08.1999

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII ROMILOR

NOTĂ DE PREZENTARE

Obiectul de studiu Istoria și tradițiile minorității rromilor își propune:

- cunoașterea adevărului istoric privind vechimea, complexitatea și specificul relațiilor rromilor din spațiul românesc cu populația majoritară;
- promovarea încrederii și respectului la nivel interetnic;
- valorificarea surselor documentare și etnografice referitoare la trecutul minorității rroma;
- stimularea interesului pentru cunoașterea localității și regiunii în care trăiește minoritatea rroma și recuperarea memoriei acestui grup etnic.

Elaborarea programei de Istoria și Tradițiile minorității rromilor a pornit de la următoarele premise:

- introducerea noului plan-cadru și implicit a obiectului Istoria și tradițiile minorităților la clasele a VI-a și a VII-a cu o oră de trunchi comun (pentru învățământul în limbile minorităților naționale);
- dezvoltarea unei strategii didactice pornind de la obiective care favorizează formarea de competențe și atitudini specifice unui domeniu de cunoaștere;
- abordarea istoriei dintr-o perspectivă interetnică și interculturală (este fundamentală în acest sens folosirea noțiunii de civilizație în diversitatea sa spațio-temporală și ca realitate complexă la nivelul unor comunități diferite);
- asigurarea coerenței la nivelul ariei curriculare Om și societate (prin stabilirea de legături cu programele de Istorie, Geografie și Cultură civică) și între arii curriculare (prin realizarea conexiunilor cu programa de Limbă și literatură maternă);
- proiectarea unui set unitar de obiective cadru și de referință pentru Istoria și tradițiile tuturor minorităților, în corelație cu obiectivele programei generale de istorie.

În acest context, structura programei de față cuprinde: obiective cadru, urmărite pe parcursul celor doi ani de studiu; obiective de referință, activități de învățare și conținuturi proiectate pentru fiecare dintre cele două clase.

În actuala prezentare, programa de Istoria și tradițiile minorității rromilor apare ca un instrument util de lucru nu numai pentru profesorii care predau această disciplină, dar și pentru colegii lor din aria curriculară Om și societate care intră astfel în contact cu realități mai puțin abordate și interesante prin încărcătura lor culturală.

NOTĂ DE PREZENTARE

OBIECTIVE CADRU

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației romilor
2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunităților de romi
3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației romane
4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea romă și populația majoritară

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației rromilor

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să recunoască termeni specifici istoriei și civilizației rrome
- 1.2 să facă analogii între termeni specifici rromi și termeni românești

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- lectură comentată a unor pagini de istorie rromă;
- evaluarea de documente scrise, mărturii muzeografice, fotografii;
- confruntarea unor definiții de dicționar (pe o anumită temă);
- formularea de observații proprii.

2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunităților de rromi

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 2.1 să identifice surse pe baza cărora se poate reconstitui trecutul comunității
- 2.2 să recunoască elemente comune cât și deosebiri între comunitățile rrome din România

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- culegere de legende și creații folclorice locale;
- vizitarea unor ateliere meșteșugărești și familii de lăutari.

3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației rrome

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 3.1 să descrie evenimente și personalități ale istoriei și civilizației rrome
- 3.2 să precizeze cadrul geografic și contextul social-politic corespunzător fiecărei perioade din istoria comunității rrome

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- călătorie pe hartă, cu material iconografic;
- studiu cu izvoare documentare.

4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea rromă și populația majoritară

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să relateze experiențe pozitive și negative rezultate din contactul cu diferite comunități etnice
- 4.2 să manifeste disponibilitate pentru participarea la proiecte comunitare autofinanțate sau cu alte surse de finanțare

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- dialog cu invitați din generația vârstnică;
- conceperea unui proiect întemeiat pe realități locale.

CONȚINUTURI

1. Rromii în viața locală

- Mărturii privind sosirea și așezarea rromilor în localitate/regiune
- Modul de viață al rromilor în trecut și astăzi - ocupații, locuințe, obiceiuri

2. Originea rromilor

- Primele izvoare documentare cunoscute
- Structuri sociale și religioase din India veche
- Prezența rromilor în Orientul Apropiat, nordul Africii și Imperiul Bizantin

3. Migrarea rromilor

- Primele apariții și căile de acces
- Așezarea rromilor în spațiul românesc
- Atestări documentare și realități social-economice din epocă

4. Statutul social-economic și politic al comunităților de rromi

- Vechimea și originea robiei rromilor
- Locul țiganilor în economia Țărilor Române
- Organizarea socială a rromilor
- Modul de viață: nomadism, sedentarizare, marginalizare

5. Politica de sedentarizare și asimilare în Transilvania, după 1700.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației rromilor

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să explice în termeni accesibili vârstei noțiuni specifice civilizației rrome
- 1.2 să utilizeze în expuneri orale termeni specifici civilizației rrome

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- discutarea unor fișe de lectură cu temă bine precizată;
- concurs de definire, cât mai succint-substanțială, a termenilor comentați.

2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunităților de rromi

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 2.1 să identifice aspecte specifice culturii și civilizației rrome folosind surse diferite
- 2.2 să evalueze și să argumenteze conținutul unor documente sau evenimente privind conviețuirea interculturală

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- inițiere în parcurgerea principalei bibliografii de profil (M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, Dimitrie Dan, C.S. Popp Șerboianu, Nicolae Iorga, Ion Chelcea, G. Potra)
- recunoașterea și comentarea unor imagini fotografice - document
- schițarea biografiei celei mai vechi familii din comunitatea etnică locală

3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației rrome

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 3.1 să descrie evenimente și personalități ale istoriei și civilizației rrome
- 3.2 să precizeze cadrul geografic și contextul social-politic corespunzător fiecărei perioade din istoria comunității rrome

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- dezbateră conținutului unor producții mass-media (filme, emisiuni de radio și televiziune, presă și publicații periodice, apariții editoriale)
- alcătuirea unui album/ colecție privind principalele valori ale contribuției rrome în diverse domenii de activitate

4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea rromă și populația majoritară

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să interpreteze experiențe pozitive și negative rezultate din contactul cu diferite comunități etnice
- 4.2 să manifeste disponibilitate pentru participarea la proiecte comunitare autofinanțate sau cu alte surse de finanțare

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- comentarea unor fapte, atitudini, comportamente și abordarea lor critică;
- elaborarea unui cronograf și/ sau constituirea unei colecții de documente privind istoricul și valorile comunității locale.

CONȚINUTURI

1. De la robie la emancipare în Europa modernă

- Curentul aboliționist în societatea românească
- Legile dezrobirii
- Emanciparea rromilor și a doua migrație (mijlocul secolului al XX-lea)
- Rromii din Basarabia și Bucovina
- Adunările țigănești de la Cohalm și Ibașfalău (ianuarie și aprilie 1918)

2. Rromii în perioada interbelică

- Integrare și asimilare
- Mișcarea de emancipare în anii '30
- Concepții rasiste în România anilor '30
- Rromii în timpul regimului Antonescu

3. Rromii în perioada regimului comunist

- Modalități de asimilare și măsuri represive împotriva comunităților de rromi
- Creșterea demografică și problemele social-economice ale rromilor

4. Comunitățile de rromi în România, după 1989

- Participarea rromilor la evenimentele din decembrie 1989
- Forme de organizare: partide, asociații, fundații etc.
- Integrarea rromilor în structurile sociale și politice ale României
- Rromii și imaginea lor în orizont local, național și european.

TERMENI

- atigan	- gagio	- potcovar
- aurar/băieș	- gypsy	- rotar
- birnic	- giude de țigani	- rudar
- Bizanț	- gros/grosul hătămiei	- saraceni
- bohemieni	- hatman	- sălaș
- breaslă/isnaf/rufet	- holop	- sinti
- bulibașă	- laie	- stabor
- căldărar/spoitor	- lăieț	- șatră
- ceată	- lăutar	- taraf
- ciocănaș/șugău	- lingurar	- vătaf
- covătar	- manouche	- vătraș
- dajdie	- nazîr	- zigeuner
- dăstău	- netot	- zlătar
- fierar/lăieș	- nomad	
- fusar	- ordalie	

PERSONALITĂȚI

- Constantin BRAȘOVEANU – funcționar public, animator al mișcării cultural religioase în rândul rromilor (1930-1935)
- Ionel BUDIȘTEANU – dirijor de vaste orchestre populare (1919-1992)
- Nicolae BUICĂ – magician al viorii, partener al lui George Enescu în memorabile concerte (1918)
- Ion CIOABĂ – cunoscut conducător al rromilor până în 1989, ulterior autoproclamat “rege internațional al țiganilor” (m. 1996)
- Luminița CIOABĂ – poetă
- Grigoraș DINICU – muzician de înaltă performanță componistică și interpretativă (1889-1949), lider în anii 1945-1946 al rromilor din România
- Vasile IONESCU – președinte al Fundației “Aven Amenza”, consilier pentru rromi în Ministerul Culturii
- Barbu LĂUTARU – figură legendară a muzicii populare românești (m. 1858)
- Fănică LUCA – naist, întemeietor de școală muzicală (1894-1968)
- Lazăr NĂFTĂNĂILĂ – președinte al Societății “Înfrățirea neorustică” din Calbor - Făgăraș, editor al Fcii “Neamul țigănesc” (1934)
- Gheorghe NICOLAE – sociolog, ideolog recunoscut al mișcării mondiale a rromilor
- George NICULESCU – comerciant, inițiator și conducător al Asociației “Uniunea Generală a Rromilor” (1934)
- Nicușor PREDESCU – virtuoz al viorii, conducător de mari tarafuri
- Gheorghe RĂDUCANU – primul deputat în Parlamentul României
- Ștefan RĂZVAN – domnitor al Moldovei (1595, aprilie-august)
- Ion VOICU – maestru al viorii de talie mondială
- Mădălin VOICU – dirijor, deputat în Parlamentul României

PERSONALITĂȚI

- Constantin BRASOVIAN
- Iosif BUDIȘTEANU
- Nicolae BUCĂ
- Ion CIOABĂ
- Luminia CIOABĂ
- Gheorghe DINICU
- Vasile IOBESCU
- Ștefan LĂUTARU
- Pătrîșcă LUCĂ
- Lavinia NĂPTĂNĂLĂ
- Gheorghe NICOLAE
- George NICULIESCU
- Nicușor PREDESCU
- Gheorghe RĂDUCĂNU
- Ștefan RĂZĂR
- Ion VOICU
- Madalina VOICU

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII RUȘILOR STAROVERI

**Programa școlară de *Istoria și tradițiile minorității
rușilor staroveri* a fost aprobată prin**

ORDIN AL MINISTRULUI

nr. 4237 din 23.08.1999

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII RUȘILOR
STAROVERI

Programa școlară de Istorie și tradițiile minorității
rușilor staroveri a fost aprobată prin

ORDIN AL MINISTRULUI

m. 4237 din 23.08.1999

NOTĂ DE PREZENTARE

Elaborarea programei de Istoria și Tradițiile minorității rușilor staroveri a pornit de la următoarele premise:

- introducerea noului plan-cadru și implicit a obiectului Istoria și tradițiile minorităților la clasele a VI-a și a VII-a cu o oră de trunchi comun (pentru învățământul în limbile minorităților naționale);
- dezvoltarea unei strategii didactice pornind de la obiective care favorizează formarea de competențe și atitudini specifice unui domeniu de cunoaștere;
- abordarea istoriei dintr-o perspectivă interetnică și interculturală (este fundamentală în acest sens folosirea noțiunii de civilizație în diversitatea sa spațio-temporală și ca realitate complexă la nivelul unor comunități diferite);
- asigurarea coerenței la nivelul ariei curriculare Om și societate (prin stabilirea de legături cu programele de Istorie, Geografie și Cultură civică) și între arii curriculare (prin realizarea conexiunilor cu programa de Limbă și literatură maternă);
- proiectarea unui set unitar de obiective cadru și de referință pentru Istoria și tradițiile tuturor minorităților, în corelație cu obiectivele programei generale de istorie.

În acest context, structura programei de față cuprinde: obiective cadru, urmărite pe parcursul celor doi ani de studiu; obiective de referință, activități de învățare și conținuturi proiectate pentru fiecare dintre cele două clase.

Disciplina Istoria și tradițiile minorității rușilor staroveri își propune să ofere elevilor oportunități pentru conștientizarea apartenenței lor la spațiul cultural și istoric în care trăiesc, prin cunoașterea etniei proprii și a contextului național și universal mai larg.

În actuala prezentare, programa de Istoria și tradițiile minorității rușilor staroveri apare ca un instrument util de lucru nu numai pentru profesorii care predau această disciplină, dar și pentru colegii lor din aria curriculară Om și societate care intră astfel în contact cu realități mai puțin abordate și interesante prin încărcătura lor culturală.

Conținuturile propuse îmbină teme de istorie universală cu teme referitoare la tradițiile rușilor staroveri din România. Astfel, programa prezintă evoluția societății ruse până în secolul al XVII-lea, cauzele schismei din 1654 din Bucovina Ortodoxă Rusă și apariția mișcării sociale a rușilor de rit vechi.

Multe dintre temele propuse aprofundează și completează conținutul cursului general de istorie din clasele a V-a – a VII-a (de exemplu “Slavii în Europa”, “Invazia mongolă” etc.). Introducerea lor și în programa de Istoria și tradițiile minorității rușilor staroveri are drept scop prezentarea unor argumente suplimentare despre evoluția deosebită a ritului ortodox în secolele al XI-lea – al XVII-lea.

NOTĂ DE PREZENTARE

OBIECTIVE CADRU

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației rușilor staroveri
2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunităților de ruși staroveri
3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației rușilor staroveri
4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea rușilor staroveri și populația majoritară

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației rușilor staroveri

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să recunoască termeni specifici istoriei și civilizației rușilor staroveri
- 1.2 să utilizeze termeni specifici civilizației rușilor staroveri în diferite contexte de comunicare

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de recunoaștere a termenilor studiați folosind tipuri diferite de texte;
- completarea unor enunțuri lacunare;
- relatarea unei vizite la un monument istoric.

2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunităților de ruși staroveri

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 2.1 să descrie diferite surse istorice referitoare la rușii staroveri
- 2.2 să identifice informațiile oferite de surse istorice diferite

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea unei culegeri de legende și tradiții din istoria locală;
- realizarea unei povestiri după un plan dat.

3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației rușilor staroveri

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 3.1 să descrie principalele curente religioase ale rușilor staroveri
- 3.2 să precizeze cadrul geografic și contextul social-politic corespunzător fiecărei perioade din istoria comunității rușilor staroveri
- 3.3 să cunoască și să aprecieze personalități ale etniei rușilor staroveri

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea de axe cronologice simple;
- exerciții de citire a hărților;
- alcătuirea unei compuneri despre o personalitate studiată.

4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea rușilor staroveri și populația majoritară

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să relateze experiențe pozitive și negative rezultate din contactul cu diferite comunități etnice
- 4.2 să manifeste disponibilitate pentru participarea la proiecte comunitare autofinanțate sau cu alte surse de finanțare

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- participarea la activitatea culturală a comunității;
- alcătuirea planului unui interviu cu o personalitate locală
- alcătuirea planului unui proiect pentru protejarea mediului.

CONȚINUTURI

Originea rușilor

Termeni istorici: trib, uniune de triburi, cnezat, panteon, nume de zeiță (Perun, Svarog, Macaș), duhuri (ale caselor, ale pădurilor), obște, devălmășie.

Conținut:

- Triburile slavilor în Europa
- Apariția cnezatelor slave: Novgorodul și Kievul. Rusia Kieveană.
- Credințele păgâne.

Creștinismul

Termeni istorici: creștinism, ortodoxie, catolicism, schismă, rit, sobor, iobăgie, reformă.

Conținut:

- Creștinizarea Rusiei. Evoluția creștinismului în Rusia (sec. XI-XIII)
- Marea schismă creștină din 1054
- Invazia mongolă – Hoarda de Aur
- Căderea Imperiului Bizantin și criza ortodoxiei
- Ritul în Biserica Greacă și Rusă. Stoglavăi sobor (1551)
- Alexei Mihailovici Romanov și centralizarea Rusiei. Sobornoe ulojenie (1649)
- Relațiile dintre patriarhia Rusiei și patriarhiile ortodoxe orientale
- Nikon – noul patriarh al Bisericii Ruse
- Schisma în Biserica Rusă. Soboarele din 1666-1667

Prigoana staroverilor

Termeni istorici: iobăgie, mișcare socială, dogmă, sectă

Conținut:

- Opozanții lui Nikon și prigonirea lor: Pavel, Avvakum, Morozova
- Forme de rezistență ale adepților ritului vechi. Solovețk – glorie și martiraj
- Mișcări sociale din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea și adepții ritului vechi
- Curente în sânul mișcării staroverilor: Popovscina, Bezpopovscina, alte curente

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației rușilor staroveri

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să explice în termeni accesibili vârstei noțiuni specifice civilizației rușilor staroveri
- 1.2 să redacteze scurte lucrări folosind termeni istorici indicați de profesori
- 1.3 să identifice schimbările de semnificație ale unor termeni

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- concurs de definire a termenilor studiați;
- identificarea și comentarea unor toponime din zonă;
- redactări pe teme diferite.

2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunităților de ruși staroveri

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 2.1 să clasifice informațiile provenite din surse istorice diferite
- 2.2 să relateze oral sau în scris aspecte din tradițiile rușilor staroveri

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de identificare a informațiilor istorice;
- schițarea bibliografiei celei mai vechi familii din zonă;
- alcătuirea unei lucrări scurte despre o sărbătoare locală.

3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației rușilor staroveri

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 3.1 să facă legături între diferite aspecte ale istoriei rușilor staroveri și ale istoriei altor popoare
- 3.2 să prezinte momente din viața și activitatea unor personalități

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- înscrierea semnelor convenționale studiate pe diferite contururi de hârti;
- reprezentarea în tabele cu mai multe rubrici a diferitelor tipuri de informații;
- alcătuirea unei lucrări scurte despre o personalitate studiată.

4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea rușilor staroveri și populația majoritară

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să observe stereotipurile reciproce manifestate în cadrul relațiilor dintre etnia rușilor staroveri și alte etnii
- 4.2 să manifeste disponibilitate pentru participarea la proiecte comunitare autofinanțate sau cu alte surse de finanțare

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- comentarea unor evenimente recente din viața comunității;
- interviuarea unor personalități locale;
- alcătuirea unor expoziții tematice.

CONȚINUTURI

Rușii staroveri în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea

Termeni istorici: cazaci, cazaci de rit vechi, exod, răscoală, schismatic, rascolnic etc.

Conținut:

- Cazacii în istoria Rusiei: similitudini cu categorii sociale asemănătoare din alte țări
- Religia ortodoxă de rit vechi și cazacii
- Exodul staroverilor. Primele așezări ale rușilor staroveri pe teritoriul Țărilor Române
- Răscoala de pe Don din 1707-1708. Kondrati Bulavin și cazacii de rit vechi
- Ignat Nekrasov – continuatorul lui Bulavin și Lev Manotki
- Kubanul – ținutul nekrasoviților. Emigrarea în Dobrogea

Așezarea rușilor staroveri pe teritoriul Țărilor Române

Termeni istorici: nekrasoviți, zaporojeni, Imperiul Otoman, Austriac, Rus, ierarhia de la Fântâna Albă, lipovean

Conținut:

- Viața economică și socială a rușilor staroveri din Țările Române. Legământul lui Ignat Nekrasov
- Marile imperii (Otoman, Austriac, Rus) și rușii staroveri
- Nekrasoviții dobrogeni și zaporojenii
- Răspândirea staroverilor din Țările Române în Bucovina, Bulgaria, Turcia
- Întemeierea ierarhiei staroverilor de la Fântâna Albă. Mitropolitul Ambrosie
- Schisma de după 1846
- Dispariția cazacilor dobrogeni în 1864. Apariția și răspândirea termenului de lipovean
- Rușii staroveri din România la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea
- Rușii staroveri în perioada 1940-1989
- Revoluția din decembrie 1989 și organizarea Comunității Rușilor-lipoveni din România
- Structura etno-culturală a rușilor staroveri din România contemporană
- Așezările rușilor staroveri și problemele lor actuale.

TERMENI

– starover	– zaporojeni	– raskol
– nikonian	– sobor	– raskolnic
– popovți	– setcă	– okrujnik
– bezpopovți	– lotcă	– rasdornik
– bezglopopovți	– lestovka	– svodnîi
– lipovean	– podrucinik	– papejnik
– cazac	– krug	– podiovka
– nekrasoviți	– nauka	– kaftan
– ataman	– edinoverie	

PERSONALITĂȚI

- Avvakum PETROV – protopop, reprezentantul cel mai important al creștinilor de rit vechi în sec. XVII (m. 1682)
- Evdokia MOROZOVA – boieroaică, membră a unei importante familii boierești din Rusia, cu influență la Curtea țarului; adeptă convinsă a ritului vechi, motiv pentru care a fost supusă persecuțiilor și privațiunilor (m. 1675)
- Nikita DOBRÂNIN (Pustosviat) – cleric, unul din conducătorii adepților vechiului rit, de la sfârșitul sec. XVII (m. 1682)
- Alecsandr din Kerjeneț – diacon, autorul uneia din cele mai importante opere polemice ale mișcării ritului vechi: “Răspunsurile diaconului Alecsandr din Kerjeneț” (m. 1720)
- Pavel – episcop de Kolomna, primul opozant al reformelor nikoniene (m. 1656)
- Andrei DENISOV (1674-1730) – nobil rus, fondator al mănăstirii de pe râul Vâg (nordul Rusiei, în apropierea actualei granițe cu Finlanda), centru cultural de mare însemnătate pentru staroveri în sec. XVIII, autor al celei mai importante opere polemice din această perioadă: “Răspunsurile din Pomorie” (1723)
- Simeon DENISOV (1682-1741) – fratele lui Andrei Denisov și succesorul acestuia la conducerea mănăstirii Vâg, autor al unor opere de seamă pentru literatura religioasă rusă din sec. XVIII
- Ignat NEKRASOV – participant la răscoala lui Bulavin (1707-1708) comandant al cazacilor de rit vechi, după moartea acestuia, fondator al comunităților care au emigrat apoi în Dobrogea începând cu 1740 (m. 1737)
- Matvei Ivanovici PLATOV (1751-1818) – conte, general de cavalerie, ataman al cazacilor de pe Don, doctor honoris causa al Universității din Oxford
- Osip Semionovici GONCEAR (1796-1876) – ataman al cazacilor necrasoviți din Dobrogea, până la 1864, anul desființării oficiale a organizației căzăcești de către sultan
- Ilarion Gheorghievici KABANOV (Ksenos) (1819-1882) – renumit teolog starover din sec. XIX, autor a numeroase opere de apologetică și istorie bisericească
- Arsenii (ȘVEȚOV) (1840-1908) – episcop, teolog starover, autor a numeroase opere dedicate apărării credinței de rit vechi
- Feodor Evfimovici MELNIKOV (1874-1960) – teolog starover din sec. XX, autor a numeroase opere dedicate apărării credinței de rit vechi, și a religiei în general, unele traduse și în limba română
- Innokentii (Usov) (1870-1942) – episcop, apologet creștin, remarcabil luptător împotriva ateismului; unele din operele sale au fost traduse și în limba română
- Savva V. MOROZOV (1770-1860) – unul din cei mai importanți industriași ruși staroveri, deținător al unui adevărat imperiu industrial și financiar, mare susținător al Bisericii de rit vechi
- Amvrosii (POPOVICI) (1791-1860) – mitropolit, întemeietor al ierarhiei de la Fântâna Albă
- Nikola A. BUGROV (1837-1911) – unul din marii industriași ruși staroveri, personalitate marcantă a vieții economico-sociale a Rusiei sec. XIX și începutului de secol XX
- Nikita DANILOV – scriitor român de origine rusă, autor a numeroase opere care au fost distinse cu premii ale Uniunii Scriitorilor și ale altor organizații

- Ivan EVSEEV – profesor universitar, membru al Comunității Rușilor Lipoveni, reputat specialist în domeniul folcloristicii și al mitologiei românești și universale
- Iulia ISAEV – renumită cântăreață de operă
- Alexandra CANAREICA – cunoscută cântăreață de muzică ușoară
- Mihai POKORSKI – cunoscut cântăreț de muzică pop-rock, membru fondator al trupei “Holograf”
- Ivan PATZAICHIN – multiplu campion mondial și olimpic la caiac-canoe, antrenor emerit al lotului național al României
- Calistrat CUȚOV – campion european la box
- Simion CUȚOV – campion european medaliat olimpic, la box
- Vasile DÂBA – campion olimpic la caiac-canoe (1976), multiplu campion european și mondial

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII SLOVACE

Programa școlară de *Istoria și tradițiile minorității slovace* a fost aprobată prin

ORDIN AL MINISTRULUI

nr. 4237 din 23.08.1999

ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚII SLOVACE

Programa școlară de istoria și tradițiile minorității slovace a fost aprobată prin
ORDIN AL MINISTRULUI
nr. 4137 din 23.08.1999

NOTĂ DE PREZENTARE

Disciplina Istoria și tradițiile minorității slovace își propune să ofere elevilor oportunități pentru conștientizarea apartenenței lor la spațiul cultural și istoric în care trăiesc, prin cunoașterea etniei proprii și a contextului național și universal mai larg. Cunoașterea trecutului și a specificului relațiilor dintre români și slovaci, de-a lungul timpului reprezintă un element cheie al programei. Pentru atingerea acestui scop programa propune conținuturi menite să valorifice sursele documentare și etnografice existente.

Elaborarea programei de Istoria și tradițiile minorității slovace a pornit de la următoarele premise:

- introducerea noului plan-cadru și implicit a obiectului Istoria și tradițiile minorităților la clasele a VI-a și a VII-a cu o oră de trunchi comun (pentru învățământul în limbile minorităților naționale);
- dezvoltarea unei strategii didactice pornind de la obiective care favorizează formarea de competențe și atitudini specifice unui domeniu de cunoaștere;
- abordarea istoriei dintr-o perspectivă interetnică și interculturală (este fundamentală în acest sens folosirea noțiunii de civilizație în diversitatea sa spațio-temporală și ca realitate complexă la nivelul unor comunități diferite);
- asigurarea coerenței la nivelul ariei curriculare Om și societate (prin stabilirea de legături cu programe de Istorie, Geografie și Cultură civică) și între arii curriculare (prin realizarea conexiunilor cu programa de Limbă și literatură maternă);
- proiectarea unui set unitar de obiective cadru și de referință pentru Istoria și tradițiile tuturor minorităților, în corelație cu obiectivele programei generale de istorie.

În acest context, structura programei de față cuprinde: obiective cadru, urmărite pe parcursul celor doi ani de studiu; obiective de referință, activități de învățare și conținuturi proiectate pentru fiecare dintre cele două clase.

În actuala prezentare, programa de Istoria și tradițiile minorității slovace apare ca un instrument util de lucru nu numai pentru profesorii care predau această disciplină, dar și pentru colegii lor din aria curriculară Om și societate care intră astfel în contact cu realități mai puțin abordate și interesante prin încărcătura lor culturală.

Temele și activitățile de învățare propuse reprezintă o ofertă de cunoaștere flexibilă, posibil de adaptat condițiilor concrete ale fiecărei comunități.

OBIECTIVE CADRU

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației slovace
2. Cunoașterea și utilizarea surselor referitoare la trecutul și prezentul comunității slovace
3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației slovace
4. Participarea la activități de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea slovacă și populația majoritară

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației slovace

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să recunoască termeni specifici istoriei și civilizației slovace
- 1.2 să identifice și să comenteze toponime din zonă
- 1.3 să facă analogii între termeni slovaci și termeni românești

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea de liste de cuvinte pe o temă indicată;
- alcătuire de familii de cuvinte, liste de sinonime și de antonime;
- comparare de termeni folosind surse diferite de informare.

2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunității slovace

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 2.1 să identifice surse pe baza cărora se poate reconstitui trecutul comunității slovace
- 2.2 să identifice în surse diferite informații despre schimbările din domeniul vieții cotidiene

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea unei expoziții cu obiecte vechi;
- comentare de surse diferite;
- descrierea unei surse istorice folosind un plan dat.

3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației slovace

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 3.1 să identifice elemente comune și deosebiri între comunitatea slovacă și alte comunități din România
- 3.2 să precizeze cadrul geografic și contextul social-politic corespunzător fiecărei perioade din istoria comunității slovace
- 3.3 să citească hărți istorice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- descrierea unor sărbători și obiceiuri locale;
- proiectarea itinerarului unei excursii tematice;
- alcătuirea unui inventar de obiecte vechi pe o temă indicată.

4. Participarea la activități de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea slovacă și populația majoritară

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să relateze experiențe pozitive și negative rezultate din contactul cu diferite comunități etnice
- 4.2 să manifeste disponibilitate pentru participarea la proiecte comunitare autofinanțate sau cu alte surse de finanțare

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- conversație dirijată pe o temă indicată;
- vizitarea unor organizații cetățenești și instituții ale statului în scopul cunoașterii activității acestora.

CONȚINUTURI

1. Introducere în studiul istoriei și tradițiilor minorității slovace în România

- Definierea națiunii, minorității și a tradiției culturale
- Surse istorice despre istoria localității/ regiunii.

2. Slavii și originea lor

- Așezarea slavilor în zonele în care trăiesc ei astăzi și atestarea lor documentară
- Teritoriul, organizarea, ocupațiile, habitatul, diferențierile sociale
- Formațiuni statale: statul lui SOMO, rezultat al luptei contra stăpânirii avare
- Definierea limbii vechilor slavi

3. Moravia mare

- Relații cu Apusul Europei
- Pribina, Mojmir, Rastislav
- Afirmarea tendinței de emancipare pe calea organizării bisericii proprii
- Misiunea fraților Cyril și Metodiu
- Formarea alfabetului glagolitic și traducerea textelor creștine
- Svätopluk, Kocel, izgonirea urmașilor lui Cyril și Metodiu
- Importanța misiunii: slavonă – limba de cult și cancelarie

4. Cucerirea Moraviei Mari de către Regatul Ungariei

- Așezarea ungarilor în Panonia, înfrângerea slavilor conduși de către Mojmir al II-lea, ingerințele ungare în Transilvania contra vlahilor și slavilor conduși de Gelu
- Tendințe istoriografice privind “imigrarea românilor”, “vânzarea teritoriului Moraviei în schimbul unui cal alb”
- Dispariția Moraviei Mari în urma cuceririi de către Regatul Ungariei
- Colonizarea vlahă

5. Feudalizarea societății

- Cristalizarea relațiilor feudale pe teritoriul locuit de slovaci, participarea acestora la lupta antifeudală
- Răscoala lui Gheorghe Doja; Mohaci; stăpânirea otomană
- Teritoriul slovac și cel al Transilvaniei loc de refugiu pentru feudații unguri; similitudini economico-sociale între situația românilor din Transilvania și cea a Slovaciei

6. Mișcări sociale

- Participarea la răscoalele antihabsburgice a slovacilor
- Haiducia, urmarea răscoalelor curuților
- Juro Jánošík – Pinteza Viteazul – haiduci deveniți prin folclor eroi naționali ai slovacilor, respectiv ai românilor

7. Reforma și contrareforma pe teritoriul locuit de slovaci

- Reforma
- Contrareforma și exodul slovacilor luterani spre pusta ungară și spre părțile Banatului și Voivodinei
- Migrarea coloniștilor spre pământurile depopulate în urma stăpânirii otomane

- Colonizări particulare, erariale
- Învoielii între coloniști și proprietarii pământului

8. Așezarea slovacilor pe teritoriul actual al României

- Primele atestări ale specialiștilor moravi aduși de principele Gabriel Bethlen
- Așezarea coloniștilor slovaci la Mocrea, apoi în Bihor, Sălaj în sec. al XVIII-lea
- Încheierea colonizării prin venirea slovacilor la Nădlac (1803)
- Colonizarea în Banat – Butin, Vucova
- Continuarea procesului de roire

9. Portul popular și obiceiurile

- Portul popular din zona de deal și cea din zona de câmpie
- Specificul local al portului și al originii lui
- Obiceiuri legate de botez, nuntă, înmormântare
- Obiceiuri de iarnă, colinde, Bethlehemul, Dorota
- Obiceiul de Sf. Lucia – oțelitul, “vrăjitoria”, deprinderi de ghicit și preziș măritișul, înlăturarea deochiului, “zmok” – spiridușul aducător de bogăție, luminițe, vârcolaci, fantome, calul alb
- Șezători, “ruptul penelor”, torsul, brodatul, țesutul; locuri de adunare, distracție, muncă dar și de conservare a tradiției orale
- Punerea maiurilor – prilej de manifestare a afecțiunii la tineri
- Folclorul slovac, cântece populare slovace
- Povești, legende Jančík beťár.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Cunoașterea și folosirea termenilor specifici istoriei și civilizației slovace

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 1.1 să explice în termeni accesibili vârstei noțiuni specifice civilizației slovace
- 1.2 să utilizeze termeni specifici civilizației slovace în diferite contexte de comunicare
- 1.3 să integreze într-un discurs oral sau scris citate sau trimiteri la diferite liste și surse istorice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- căutarea explicațiilor în dicționare și alte surse de informare;
- exerciții de formulare de texte diferite;
- alcătuirea unei lucrări scrise despre vestigii istorice din localitate;
- elaborare de texte diferite.

2. Cunoașterea și utilizarea surselor documentare referitoare la trecutul și prezentul comunității slovace

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 2.1 să relateze oral sau în scris aspecte din tradițiile slovacilor din alte zone ale României sau din afara granițelor
- 2.2 să identifice legături între cauzele și consecințele evenimentelor și/ sau proceselor istorice studiate
- 2.3 să includă informații istorice obținute din surse diferite în comunicări cu destinație precisă

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- dezbateri pe baza surselor cadru indicate;
- exerciții de comparare a surselor istorice;
- familiarizare cu metoda interviului;
- comentarea obiectivității/ subiectivității surselor istorice studiate;
- elaborare de articole de revistă și de articole cu caracter etnografic.

3. Înțelegerea timpului și a spațiului istoric în contextul civilizației slovace

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 3.1 să facă legături între diferite aspecte ale istoriei slovacilor și ale istoriei altor popoare
- 3.2 să exprime opinii despre personaje și evenimente istorice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- alcătuirea unui ghid turistic al localității;
- exerciții care solicită exprimarea opiniilor;
- alcătuirea de biografii ale personalităților studiate.

4. Participarea la activitățile de interes local care să valorizeze pozitiv relațiile dintre minoritatea slovacă și populația majoritară

Obiective de referință

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- 4.1 să observe stereotipurile reciproce manifestate în cadrul relațiilor dintre etnia slovacă și alte etnii
- 4.2 să contribuie efectiv la acțiuni de conservare și valorificare a patrimoniului de identitate etnică din localitate

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- discutarea unor cazuri reale sau imaginare de evenimente care implică stereotipii;
- realizarea de proiecte;
- realizarea de portofolii.

CONȚINUTURI

1. Viața social-politică la începutul istoriei

- Cunoașterea izvoarelor istorice pe baza cărora se poate reconstitui situația comunităților slovace de pe teritoriul românesc în perioada de până la dualism
- Studiu de caz: Istoria localității natale.

2. Cultura populară slovacă

- Zicători, cântece populare, (Folklór Slovákov z rumunského Banátu Tečie voda po Maruši, Dve kroniky)
- Povești (Rozprávky, Slovákov z Bihoru)
- Legende (Jančík beťár)
- Cunoașterea izvoarelor
- Studiu de caz: Creație originală și preluări din noul mediu, căutarea, descoperirea și valorificarea tradițiilor locale

3. Slovacia în timpul dualismului

- Diferențieri sociale în urma desființării iobăgiei
- Legături la nivelul elitelor și al comunităților slovace și românești
- Matica Slovenská și Astra: strădani pentru dezvoltarea culturilor naționale
- Procesul Memorandiștilor, demersurile lui Vaida-Voevod și Hodza în vederea federalizării Imperiului dualist; Congresul națiunilor oprimate
- Colaborarea dintre români și slovaci pentru alegerea deputatului Ioan Suciu

4. Evoluția bisericilor și școlilor minorității slovace în perioada dualismului

- Istoria bisericilor și a școlilor confesionale slovace din România
- Studiu de caz: Cunoașterea istoricului bisericii și al școlii din localitate cât și a evoluției școlilor minoritare slovace în general

5. Asociaționismul minoritarilor slovaci până la 1918

- Asociaționismul nădlăcan și tendințele lui de atragere a comunităților slovace din Banat
- Asociaționismul local
- Pohrebný spolok, Obilnica, Ľudový kruh, vzájomná pomocnica Slovenská Ľudová banka

6. Minoritarii slovaci la 1918-1919, tendințe de ieșire din dualism, respectiv opoziția față de Republica Ungară a Sfaturilor

- Demersurile comunității slovace din Nădlac conduse de L. Boor și I. Bujna pentru alipirea Nădlacului la România
- Medalion L. Boor
- Demersurile lui L. Boor în Slovacia pentru proclamarea primei Republici Ceho-Slovace
- Căutarea soluției de alipire a enclavei slovace din Alföld la Statul sârbilor, croaților și slovenilor
- Combaterea revoluției lui Béla Kun, “victorioasă” și la Nădlac
- Lupta lui Boor și Bujna pentru alipirea Nădlacului la România

7. Slovacia din România Mare (1918-1940)

- Evoluția minorității slovace din România în condițiile unei societăți democratice
- Reorganizarea bisericii și școlilor în noile condiții
- Asociaționismul în perioada interbelică

- Dezvoltarea culturii slovace în România: școli, presă, personalități
- Convenția culturală româno-cehoslovacă (1936) moment important în crearea unei rețele de școli slovace și cehe din România

8. Slovicii în perioada celui de-al doilea război mondial

- Ocuparea nordului Transilvaniei și implicațiile ei în scindarea comunității slovace din România
- Desființarea de către ocupanți a școlilor slovace din Bihor și Sălaj
- Încercări de constituire a unui front antifascist slav la care aderă și slovicii din Nădlac și Banat
- Victime ale barbariei, familiile din Ip și Cerișa
- Suspendarea presei slovace și a asociațiilor

9. Slovicii în perioada 1945-1948

- Reorganizarea vieții socio-culturale sub egida UDCS
- Organizarea Gimnaziului cehoslovac la Nădlac
- 1947 Repatrierea a cca. 50% din etnicii slovaci în Cehoslovacia
- 1948 Desființarea asociațiilor culturale și organizațiilor democratice de către regimul totalitar comunist

10. Slovicii sub regimul totalitar comunist

- Menținerea minorității slovace prin școli, biserică și prin conservarea tradițiilor
- Constituirea cenaclului literar “Ivan Krasko” din Nădlac
- Reviriment cultural, datorat publicațiilor periodice anuale
- Creșterea unor noi generații de intelectuali datorită existenței liceului cu limba de predare slovacă din Nădlac și a pregătirii periodice de clase cu profil pedagogic

11. Minoritatea slovacă din România după 1989

- Democratizare, privatizare, UDSCR, KVISK
- Reconstituirea Uniunii Democratice a Slovacilor și Cehilor din România
- Constituirea Societății Cultural-Științifice “Ivan Krasko”
- Apariția noii reviste culturale “Naše snahy” și a revistelor “My”, “Rovnobežné zrkadlá”, “Dolnozemský Slovák
- Cel de-al doilea liceu cu limbă de predare slovacă
- Publicarea de cărți în limba slovacă, atât creație originală cât și editarea unor lucrări vechi păstrate în manuscrise
- Festivaluri folclorice cehe și slovace.

TERMENI

- akulturácia	- ihlička do vlás	- prstenkovanie
- asimilácia	- jahodovica	- rís rojenie
- betlehemci	- kar	- sálaš
- beťári	- kmeť	- švabach
- cirkev – cirkévné školy	- križiak	- točna
- čepiec – čepčenie	- krstiny	- úrek
- Dolná zem	- kuruc	- valaška
- Dorota – dorotáši	- labanc	- vrcháři
- dolináři	- lámačky	- začitovanie
- elita	- máje – kladenie májov	- zbojník
- Fašiangy	- ocelovanie	- zmok
- halušky – kysnuté halušky	- parta	- zrub
- Horné Uhorsk	- páračky – páranie peria	

PERSONALITĂȚI

L. HAAN	- Autor al primei monografii privind slovacii din Nădlac (perioada 1803-1853)
K. HRDLIČKA	- Poet și traducător al poeziei lui Petöffi în limba slovacă
Jozef KOZÁCEK	- Vicepreședinte al Maticii Slovenská, exilat ca înalt prelat la Oradea după interzicerea activității Maticii Slovenská
O. SEBERINI	- Politician, prozator, publicist, luptător pentru drepturile slovacilor, animator al ideii unui teatru național român la Arad
Ivan KRASKO	- Primul traducător în slovacă al versurilor lui M. Eminescu; poet; a studiat în Transilvania
I. BUJINA	- Autorul monografiei <i>Stručný nástin ...</i> , <i>Ludový kruh ...</i>
J. G. TAJOVSKÝ	- Scriitor realist care a trăit 7 ani la Nădlac scriind o bună parte a operei sale (schite și piese de teatru) inspirate din realitatea mediului economic și social slovac din Nădlac
G. AUGUSTÝNI	- Publicist, scriitor, redactor la " <i>Tribuna</i> " din Arad și la Sibiu, liant între elitele naționale, culturale și politice slovace și române
L. BOOR	- Luptător pentru alipirea Nădlacului la România
I. BUJINA	- Luptător pentru alipirea Nădlacului la România
J. KAMEŤ	- Animator al vieții culturale slovace interbelice
P. P. DOVÁL	- Animator al vieții culturale slovace interbelice
M. RADIX	- Animator al vieții culturale slovace interbelice

GEOGRAFIE

Programa școlară de *Geografie* a fost aprobată prin

ORDIN AL MINISTRULUI

nr. 4237 din 23.08.1999

GEOGRAFIE

Programme scolaire de l'Université de la Saskatchewan

ORDRE ALPHABÉTIQUE

en 1977

NOTĂ DE PREZENTARE

Mutația esențială propusă de prezentul curriculum este trecerea de la *geografia de tip descriptivist* spre un demers de învățare care încurajează *înțelegerea relevanței geografiei pentru viața cotidiană* a copilului. Se urmărește, totodată, trezirea interesului acestuia de a cunoaște direct, de a investiga și de a înțelege faptul geografic imediat, precum și importanța protecției unui mediu ambiant favorabil unei vieți sănătoase și echilibrate. Cu alte cuvinte, studiul geografiei trebuie să depășească – ori de câte ori este nevoie – spațiul îngust al sălii de clasă, natura înconjurătoare fiind mediul cel mai potrivit de înțelegere a faptului geografic.

Elaborarea noului curriculum de geografie este determinată de schimbările induse de introducerea planului-cadru pentru învățământul obligatoriu respectiv: modificarea timpului de instruire afectat studiului geografiei și includerea acestei discipline în aria curriculară Om și societate.

Ca urmare, este, pe de o parte, realizată corelarea geografiei cu alte discipline și, pe de altă parte, adoptată formula unui curriculum-nucleu obligatoriu (corespunzător trunchiului comun din planul-cadru) dublat, la clasele a V-a – a VII-a, de un curriculum extins, la decizia școlii (marcat prin asterisc).

Structura programei cuprinde: obiectivele cadru urmărite pe tot parcursul gimnaziului, obiective de referință, exemple de activități de învățare și conținuturi prevăzute pentru fiecare clasă, standarde curriculare de performanță la finele învățământului obligatoriu.

Pe clase, materia este organizată după cum urmează:

- clasa a V-a: Geografia generală – elemente introductive.
- clasa a VI-a: Geografia Europei.
- clasa a VII-a: Geografia continentelor extraeuropene.
- clasa a VIII-a: Geografia României.

Dozarea și progresia elementelor programei (atât a competențelor solicitate, vizate la obiectivele de referință, cât și a conținuturilor) ține seama de existența ciclurilor curriculare. Astfel, clasele a V-a și a VI-a continuă introducerea și familiarizarea elevilor în domeniul geografiei (începute în clasa a IV-a), iar clasele a VII-a și a VIII-a prefigurează o aprofundare a achizițiilor dobândite prin creșterea dificultății conceptelor și a operării cu acestea.

NOTĂ DE PRESENTARE

Mișcările geografice au fost prezentate în această lucrare în două volume. În primul volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în România și în țările vecine, iar în al doilea volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în țările străine. În acest volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în România și în țările vecine, iar în al doilea volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în țările străine.

În acest volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în România și în țările vecine, iar în al doilea volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în țările străine. În acest volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în România și în țările vecine, iar în al doilea volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în țările străine.

În acest volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în România și în țările vecine, iar în al doilea volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în țările străine. În acest volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în România și în țările vecine, iar în al doilea volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în țările străine.

În acest volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în România și în țările vecine, iar în al doilea volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în țările străine. În acest volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în România și în țările vecine, iar în al doilea volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în țările străine.

În acest volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în România și în țările vecine, iar în al doilea volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în țările străine. În acest volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în România și în țările vecine, iar în al doilea volum sunt prezentate mișcările geografice care au avut loc în țările străine.

OBIECTIVE CADRU

1. Situarea corectă în spațiu și timp
2. Cunoașterea și interpretarea suporturilor grafice și cartografice
3. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate
4. Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic
5. Formarea unei atitudini constructive și responsabile față de mediul înconjurător

DATE TRECUTATE

1. Situația curentă în spațiul de timp
2. Conținutul și structura raportului geografic de cercetare
3. Strategia și stilurile de lucru a cercetătorului geografic
4. Investigarea și raportarea fenomenelor din spațiul geografic
5. Formarea unei abordări științifice și metodologice în activitatea de cercetare

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Situatia corectă în spațiu și timp

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1 să utilizeze modalități elementare de orientare (puncte cardinale)	- exerciții de relaționare a obiectelor observate față de punctele cardinale;
1.2 să perceapă ordinea unor fenomene prezentate sau observate	- exerciții de prezentare a unor succesiuni reale;
*1.3 să aprecieze empiric durate diferite de timp	- exerciții de precizare corectă a timpului;
	- exerciții de apreciere a unor intervale de timp (minute, ore);
	- exerciții de apreciere a duratei unor fenomene observate;
	- exerciții de apreciere a unor intervale mari de timp;
*1.4 să raporteze poziția localității natale pe întinderi mai mari până la dimensiunile planetei	- exerciții de localizare în orizontul local, în țară, pe continent, pe glob;
1.5 să precizeze poziția planetei noastre în Univers	- exerciții de situare a planetei în sistemul solar și a acestuia în Univers.

2. Cunoașterea și interpretarea suporturilor grafice și cartografice

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1 să relaționeze punctele cardinale din realitate cu cele de pe un suport cartografic simplu	- exerciții de comparare a poziției punctelor cardinale de pe hartă cu cele din realitate;
	- identificarea și amplasarea punctelor cardinale pe o hartă;
	- relaționarea poziției obiectelor reprezentate cu punctele cardinale;
2.2 să relaționeze corect obiecte din realitate cu poziția lor pe un suport cartografic	- exerciții de stabilire a corespondenței obiectelor reprezentate cu poziția lor reală;
	- exerciții de descriere a elementelor întâlnite pe un traseu (real sau pe hartă);
2.3 să utilizeze corect semnele convenționale	- exerciții de raportare a caracteristicilor semnelor convenționale la aspectul real al fenomenelor;
*2.4 să utilizeze corect mărimile elementare utilizate pe hărți	- exerciții de apreciere a distanțelor;
*2.5 să exprime oral elementele redade pe hărți	- exerciții de explicare a localizării;
	- explicarea poziției empirice a elementelor reprezentate.

3. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1 să definească sensul termenilor de bază	- exerciții de identificare a termenilor geografici în texte;
	- exerciții de identificare a termenilor geografici în surse mass-media;
	- exerciții de explicare simplă, empirică;

- 3.2 să utilizeze termeni simpli în contexte cunoscute - exerciții de completare a unor texte cunoscute;
- *3.3 să utilizeze termeni de bază în situații noi - exerciții de elaborare a unor texte cu utilizarea unor termeni sugerați;
- exerciții de elaborare a unor texte cu utilizarea liberă a terminologiei;

4. Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
4.1	să descrie coerent un fenomen folosind o reprezentare a acestuia	- exerciții de descriere (dirijată sau structurată) după fenomene reprezentate grafic sau cartografic;
4.2	să descrie și să coreleze fenomene observate direct sau indirect	- exerciții de relaționare între elemente și fenomene percepute direct sau indirect; - exerciții de interpretare a elementelor de relaționare;
*4.3	să identifice datele necesare unei investigații pe o temă dată	- exerciții de selecționare și structurare a datelor; - elaborarea unui text simplu pe baza datelor.

5. Formarea unei atitudini constructive și responsabile față de mediul înconjurător

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
5.1	să dovedească interes pentru cunoașterea mediului înconjurător	- activități de cercetare a mediului din orizontul local și apropiat;
*5.2	să înțeleagă importanța conservării mediului	- să exemplifice elementele de degradare a mediului din orizontul local; - să redea importanța unor elemente ale mediului pentru activitatea umană.

CONȚINUTURI

Lumea în care trăim (Pământul ca planetă)

- Pământul – corp cosmic: poziția în sistemul solar
- Luna - satelit al Pământului; Forma Pământului
- **Dimensiunile Pământului*
- **Mișcările Pământului: mișcarea de rotație și mișcarea de revoluție. Consecințe geografice.*
- **Măsurarea timpului*
- Reprezentarea suprafeței Pământului (continente și oceane). Globul geografic și planiglobul
- Harta geografică (conținutul hărții). **Atlasul geografic și utilizarea lui.* Reprezentarea orizontului local
- Reprezentarea cartografică a spațiilor civilizațiilor istorice (Mesopotamia, Valea Nilului, India, China, Grecia, Peninsula Italică, bazinul Mării Mediterane)

Relieful Pământului

- Relieful. Definiția reliefului
- **Fenomene deosebite: vulcanii și cutremurele de pământ.* Forme majore ale reliefului terestru: oceanele și continentele

- **Agenții externi de modelare ai scoarței*
- Relieful major al continentelor: munții, dealurile, podișurile, câmpiile
- **Relieful major al oceanelor. *Țărmurile și articulațiile lor.*
- Relieful orizontului local – elemente de bază
- **Scoarța terestră și resursele ei.*

Atmosfera

- Atmosfera – caractere generale
- Vremea
- **Presiunea aerului și vânturile*
- Temperatura aerului și precipitațiile
- **Zonele climatice ale globului*
- **Fenomene climatice deosebite. Poluarea aerului. *Resursele atmosferei. Vremea și clima orizontului local și apropiat*

Hidrosfera

- Hidrosfera – caractere generale.
- Oceanele și mările. **Studiu de caz: bazinul Mării Mediterane*
- Râurile și lacurile. Elemente de hidrografie a orizontului local
- **Ghețarii*
- **Circuitul apei în natură. Poluarea apelor. *Resursele hidrosferei*

Biosfera

- Biosfera – caractere generale
- **Factorii care influențează răspândirea viețuitoarelor. Domeniile de viață ale Terrei*
- **Zona caldă*
- **Zona temperată*
- **Zona rece*
- **Relațiile om-biosferă. Conservarea biosferei. *Resursele biosferei. Vegetația și animalele din orizontul local și apropiat*

Solul

- Solul – prezentare generală
- **Răspândirea geografică a principalelor soluri*

Geografia umană și obiectul său de studiu

- Noțiunile elementare de geografia populației
- **Dinamica, repartiția și mobilitatea populației*

Noțiuni de geografie a așezărilor

- Așezări rurale
- Orașele
- **Exemple de mari aglomerații urbane. *Viața în marile orașe. Reprezentarea cartografică a localității natale*

Bogățiile (resursele) planetei

Activitățile economice

- Agricultură – aspecte generale
- Industria – apariția și evoluția activităților industriale. **Ramurile industriei. *Degradarea mediului prin activități industriale*
- **Transporturile și comerțul – aspecte generale*
- Turismul
- **Efectele activităților umane și economice asupra mediului. Activități economice în localitatea natală și în orizontul apropiat. *Planeta în transformare.*

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Situarea corectă în spațiu și timp

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- 1.1 să recunoască elementele principale ale unei reprezentări cartografice
- 1.2 să utilizeze modalități și instrumente de orientare în spațiu

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- descrierea după o imagine cartografică;
- utilizarea semnelor convenționale;
- raportarea textului scris la imaginea cartografică.
- reducerea la scară cu ajutorul unui suport grafic.

2. Cunoașterea și interpretarea suporturilor grafice și cartografice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- 2.1 să utilizeze corect elementele hărții
- 2.2 să exprime oral elementele redată pe hărți
- *2.3 să elaboreze și să redea imagini cartografice simple

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- măsurarea distanțelor;
- înțelegerea semnelor convenționale;
- explicarea localizării;
- explicarea relațiilor dintre elementele reprezentate.
- realizarea unei hărți după un text;
- realizarea unei hărți după realitatea observată.

3. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- 3.1 să utilizeze corect numele proprii auzite sau citite
- *3.2 să explice principalele noțiuni
- 3.3 să utilizeze în scris termenii comuni și proprii

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- identificarea numelor proprii în text, pe hartă și în predare;
- consultare de dicționare și atlase;
- construirea unui text coerent utilizând noțiuni și denumiri.

4. Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- 4.1 să identifice elementele naturale și umane în realitatea observată
- *4.2 să identifice relațiile elementare din mediul înconjurător
- *4.3 să identifice interacțiunile cu caracter global

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- observarea liberă;
- observarea dirijată;
- observarea și selectarea unor elemente simple;
- descrierea unor elemente simple;
- descrierea unor structuri (oral sau scris);
- descrierea unor succesiuni;
- identificarea unor condiționări (cauze);
- exprimarea unor condiționări și succesiuni vizibile;
- interpretarea unor informații redată cartografic;

- 4.4 să observe, folosind un plan, realitatea obiectivă - identificarea elementelor observate;
 - descrierea elementelor și structurilor obiective observate;
 - identificarea corelațiilor între elementele și fenomenele observate.

5. Formarea unei atitudini constructive și responsabile față de mediul înconjurător

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:</i>
5.1	să dovedească interes pentru cunoașterea mediului	- activități de cercetare a mediului din orizontul local și apropiat;
*5.2	să înțeleagă importanța conservării mediului	- exemplificarea laturilor utilitare ale mediului.

CONȚINUTURI

Introducere

- **Reprezentarea suprafeței terestre*
- **Continente (privire de întreg)*

Europa – caracterizare generală

- Poziția geografică, limitele, țărmurile, întinderea
- Relieful
- Clima
- Râurile, fluviile, lacurile; Analiza unui fluviu: Dunărea
- Vegetația, fauna, solurile
- **Peisajele naturale*
- Populația
- **Așezările rurale*
- **Orașele; analiza unor orașe*
- Harta politică
- Resursele naturale și repartitia lor
- Îndeletnicirile tradiționale și activitățile economice (industrie, agricultură, căi de comunicație, comerț și turism)

Europa – regiuni și țări

- **Diferențieri geografice regionale*
- **Analize regionale. Alpii. Carpații ș.a.*
- **Țările Europei*
- **Asociații, structuri, instituții și grupări teritoriale*

Țările Europei (pe ansambluri regionale poziționale)

- **Europa centrală:** specificul geografic și statele: Germania, **Elveția*, **Austria*, **Polonia*, **Cehia*, **Slovacia*, Ungaria, România, Republica Moldova
- **Europa mediteraneeană:** specificul geografic și statele: Italia, Spania, **Portugalia*, Grecia, **Albania*, **Macedonia*, **Bosnia-Herțegovina*, **Iugoslavia*, **Croația*, **Slovenia*
- **Europa estică:** specificul geografic și statele: **Belarus*, **Ucraina*, Rusia; **Spații complementare Europei de Est (zona Caucazului, Asia Centrală, Siberia, Extremul Orient)*

- **Europa atlantică:** specificul geografic și statele: Franța, *Belgia, *Olanda, *Luxemburg, Marea Britanie, *Irlanda
- **Europa scandinavă:** specificul geografic și statele: *Danemarca, *Norvegia, *Islanda, *Suedia, *Finlanda
- ***Sinteză:** Europa – caracteristici generale de ansamblu. Europa în lumea contemporană.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Situarea corectă în spațiu și timp

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să identifice asemănări și deosebiri spațio-temporale	- exerciții de observare liberă și dirijată; - descrierea unor elemente simple;
*1.2	să redea succesiuni ordonate cronologic	- exerciții de ordonare a unor fenomene.

2. Cunoașterea și interpretarea suporturilor grafice și cartografice

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să identifice elementele principale ale reprezentărilor cartografice utilizate (hărți ale continentelor, ale țărilor etc.)	- descrierea după o imagine cartografică; - utilizarea semnelor convenționale; - raportarea textului scris la imaginea cartografică;
*2.2	să completeze imagini cartografice lacunare	- exerciții de completare a informației lacunare;
*2.3	să elaboreze și să redea imagini cartografice simple	- reconstituirea esențializată a unei schițe de hartă; - realizarea unei hărți după un text sau o altă hartă.

3. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	să utilizeze corect numele proprii auzite sau citite	- identificarea numelor proprii în predare, pe hartă și în text;
3.2	să utilizeze (în scris sau oral) termenii comuni și proprii	- construirea unui text coerent utilizând noțiuni și denumiri;
*3.3	să selecteze termeni și noțiuni din texte suplimentare sau informații din mass-media	- identificarea și utilizarea noțiunilor-cheie într-un context nou (elaborarea unui text).

4. Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
4.1	să identifice interacțiunile cu caracter global	- utilizarea, în context nou, a informațiilor primite din diferite surse (capitole ale disciplinei sau noțiuni de la alte discipline, mass-media etc.); - transformarea structurată a informației prin elaborarea unui text nou;
4.2	să utilizeze constructiv informația din sistemele mass-media	- identificarea și preluarea informației utile din TV, video, reviste etc. - corelarea informației din mass-media cu învățarea școlară.

5. Formarea unei atitudini constructive și responsabile față de mediul înconjurător

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:

- 5.1 să înțeleagă dimensiunile globale ale fenomenelor de degradare a mediului înconjurător
- *5.2 să identifice modalități de combatere a degradării mediului înconjurător

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de identificare a unor fenomene de degradare a mediului (din presă, TV);
- exerciții de grupare a fenomenelor de degradare a mediului;
- exerciții de identificare a unor soluții de combatere.

CONȚINUTURI

ASIA

- **Poziția geografică, aspecte ale istoricului cunoașterii continentului*
- Relieful
- Clima
- Hidrografia
- Vegetația, fauna, solurile
- **Peisaje naturale*
- Populația și așezările umane
- Resursele naturale și economia
- Asia de Vest și Sud-Vest (Orientul Apropiat și Mijlociu): caracteristici generale, Israel, Turcia. **Alte țări (Iran, Irak, Arabia Saudită)*
- Asia de Sud și Oceanul Indian: Caracteristici generale – Oceanul Indian, India
- Asia de Est și de Sud-Est; caracteristici generale: Japonia, **Peninsula Coreea*, Republica Populară Chineză, **Indonezia*. **Alte state din Asia de Sud-Est (R. S. Vietnam, Thailanda, Myanmar, Malaysia)*

AFRICA

- Poziție și limite
- **Descoperirea și cunoașterea Africii*
- Caracterizare fizico-geografică (relief, climă, hidrografie etc.)
- Populația și așezările omenești
- Resursele naturale și economia
- **Africa – regiuni și țări (diferențieri geografice regionale): Africa de Nord, Africa Centrală, Africa de Est, Africa de Sud (Republica Africa de Sud), Africa insulară.*

AMERICA ȘI OCEANUL ATLANTIC

- **Oceanul Atlantic**
- **America:** Poziție și limite, **Descoperirea și cunoașterea Americii*, Caractere fizico-geografice generale (relief, climă, ape etc.), Populația și așezările omenești, Resursele naturale și economia
- **America de Nord și Centrală:** Specificul geografic, Statele Unite ale Americii, Canada, **Mexic*
- **America de Sud:** Specificul geografic, Brazilia, **Argentina*, **Alte țări (Peru, Columbia, Venezuela)*, **Probleme geografice ale continentului american*

OCEANUL PACIFIC, OCEANIA ȘI AUSTRALIA

- *Oceanul Pacific și Oceania - caracterizare generală
- Australia (caracterizare fizico și economico-geografică)
- Antarctica – prezentare generală.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Situatrea corectă în spațiu și timp

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 1.1 să localizeze corect elementele de bază ale geografiei României
- 1.2 să sesizeze anumite elemente de ordonare
- 1.3 să utilizeze adecvat cronologia
- 1.4 să perceapă sisteme spațiale și funcționale

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de localizare (pe un suport dat, pe harta murală etc.);
- descrierea unor sisteme observabile (râuri, etaje de vegetație etc.);
- exerciții de situare în timp a unor fenomene învățate.
- identificarea (pe hartă și în realitate) a elementelor de integrare;
- descrierea unor sisteme spațiale (de exemplu: sisteme urbane, sisteme de transport, sisteme hidrografice etc.);
- descrierea unor sisteme funcționale (de exemplu: eroziune – transport – acumulare, stările de vreme, organizarea administrativă).

2. Cunoașterea și interpretarea suporturilor grafice și cartografice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 2.1 să cunoască repartiția spațială a elementelor naturale și socio-economice
- 2.2 să utilizeze corect reprezentările spațiale referitoare la geografia României

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- analiza poziției și localizării componentelor geografice;
- interpretarea informațiilor cartografice;
- analiza localizării componentelor socio-economice (prin utilizarea informațiilor cartografice);
- identificarea elementelor componente pe hărți;
- localizarea faptelor specifice;
- transferarea informațiilor pe suporturi cartografice.

3. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 3.1 să utilizeze denumiri de bază în contexte variate
- 3.2 să selecteze fapte specifice esențiale și concepte

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de selectare a denumirilor esențiale;
- exerciții de grupare și ierarhizare a terminologiei proprii;
- localizarea pe hartă a denumirilor de bază;
- notarea corectă a numelor proprii;
- exerciții de identificare în sursele de informație a faptelor specifice (de exemplu: date, denumiri, localizări);
- identificarea și explicarea conceptelor;

- 3.3 să aplice terminologia generală la realitatea înconjurătoare (țară, unitate de relief, orizont local)
- compararea noțiunilor însușite anterior cu faptele observate direct (de exemplu: buletinul meteorologic, succesiunea fenomenelor în cursul unui an);
 - folosirea conceptelor în situații noi.

4. Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 4.1 să utilizeze proceduri de investigație
- 4.2 să utilizeze algoritmi de investigare a mediului geografic
- 4.3 să aplice elemente generale la caracteristicile orizontului local și apropiat

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de observare dirijată, analiză, cartografiere și experimentare;
- formularea și verificarea ipotezelor;
- construirea unui demers de investigație;
- realizarea și expunerea unei lucrări independente;
- identificarea componentelor specifice (de exemplu: relieful, apele, așezările etc.);
- prezentare structurată a elementelor ce caracterizează orizontul apropiat (de exemplu: abordarea structurată a reliefului - formă, structură, alcătuire, tipuri genetice, unități și subunități, evoluție etc.);
- perceperea transformărilor la scară.

5. Formarea unei atitudini constructive și responsabile față de mediul înconjurător

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 5.1 să înțeleagă consecințele distrugerii mediului
- 5.2 să perceapă transformările recente din geografia României

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- identificarea formelor de deteriorare a mediului;
- înțelegerea unor transformări ireversibile;
- selectarea exemplelor edificatoare;
- identificarea transformărilor naturale și socio-economice (de exemplu: transformarea peisajului de la un an la altul, utilizarea terenurilor etc.);
- analiza transformărilor și identificarea unor soluții.

CONȚINUTURI

România: Poziție geografică, consecințe social-economice, alte coordonate

Relieful

- Armonia și proporționalitatea reliefului
- Formarea și evoluția reliefului
- Unitățile majore de relief ale României: Carpații și Depresiunea Colinară a Transilvaniei, Dealurile și Podișurile, Câmpiile, Lunca, Delta Dunării și platforma continentală

Clima

- Factorii care determină și influențează clima
- Elemente climatice

Hidrografia

- Factorii care determină și influențează hidrografia

- Dunărea și râurile interioare; lacurile; izvoarele minerale
- Marea Neagră

Vegetația, fauna și solurile

- Vegetația naturală
- Fauna
- Solurile

Populația

- Vechimea și continuitatea populației în spațiul carpato-danubiano-pontic
- Numărul populației și evoluția numerică
- Repartiția geografică și densitatea populației
- Structura populației României
- Populația activă
- Românii din afara hotarelor

Așezările omenești

- Vechimea și evoluția așezărilor umane
- Așezările rurale și tipologia lor
- Așezările urbane
- Clasificarea orașelor
- Caracterizarea geografică a orașului București și a altor orașe principale

Organizarea administrativ-teritorială

Activități economice

Agricultura

- Premisele naturale ale dezvoltării agriculturii
- Cultura plantelor și industrializarea produselor vegetale
- Creșterea animalelor și prelucrarea industrială a produselor animaliere

Industria

- Industria energetică și industria energiei electrice
- Industria metalurgică
- Industria chimică, industria lemnului, materiale de construcție
- Repartiția geografică a industriei

Sectorul terțiar (al serviciilor)

- Comerțul interior – tendințe actuale și forme de comerț
- Turismul

Căile de comunicație

- Axe naționale cu importanță internațională
- Telecomunicații

România în Europa și în lume

- România în organisme și organizații internaționale
- Locul României în economia europeană și mondială

- Relații comerciale, de cooperare economică și tehnico-științifică cu alte țări

Probleme ale mediului înconjurător

- Principalele caracteristici ale mediului înconjurător – analiză sintetică și regională; modalități de combatere a degradării mediului înconjurător.

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

OBIECTIVE CADRU

STANDARDE

1.	Situarea corectă în spațiu și timp	S.1 Raportarea corectă în spațiu și timp a elementelor de bază
S.2 Raportarea elementelor din realitate la imaginea lor figurată
2.	Cunoașterea și interpretarea suporturilor grafice și cartografice	S.3 Folosirea informațiilor din surse cartografice și grafice în prezentarea unei realități geografice
3.	Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate	S.4 Redactarea unui discurs scris pe o temă dată
4.	Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic	S.5 Realizarea unei lucrări bazate pe investigarea proprie a unui fenomen geografic

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ

STANDARDE	OBIECTIVE CADRU
<p>2.1. Raportarea corectă în spațiu și timp a elementelor de bază</p> <p>2.2. Raportarea elementelor din realitate la reprezentările lor</p>	1. Răspunde corect în spațiu și timp
<p>2.3. Folosirea informațiilor din surse cartografice și geografice în prezentarea unei realități geografice</p>	2. Cunoașterea și interpretarea sursei utilizate grafic și geografic
<p>2.4. Realizarea unui discurs scris pe baza informațiilor</p>	3. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate
<p>2.5. Realizarea unei lucrări științifice pe baza informațiilor și realizarea unei prezentări geografice</p>	4. Investigarea și interpretarea fenomenelor din mediul geografic

STRUCTURILE INSTITUȚIONALE CARE AU CONTRIBUIT LA REALIZAREA PROGRAMELOR ȘCOLARE

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

GRUPUL DE LUCRU PENTRU EXPERTIZĂ DE SPECIALITATE AL CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

GRUPURI DE LUCRU

GRUPUL DE LUCRU PENTRU CULTURĂ CIVICĂ

- Prof. Elena Bălan – Liceul Krețulescu, București
- Prof. Dorina Chirițescu – Grupul Școlar “Nichita Stănescu”, București
- Prof. Dakmara Georgescu – Ministerul Educației Naționale
- Prof. Mihai Năzdrăvan – Liceul “Tudor Vladimirescu”, București
- Prof. Florina Oțet, inspector de specialitate – Ministerul Educației Naționale
- Prof. Doina-Olga Ștefănescu – Colegiul Național “I. L. Caragiale”, București
- Prof. Angela Teșileanu – Grupul Școlar “Nichita Stănescu”, București

GRUPUL DE LUCRU PENTRU ISTORIE:

- Coordonator: cercet.șt. Ioan Grosu – Institutul de Științe ale Educației
- Prof.univ.dr. Stelian Brezeanu – Universitatea București
- Prof. Liviu Burlec – Liceul “E.Racoviță”, Iași
- Cercet.princ. Laura Căpiță – Institutul de Științe ale Educației
- Prof. Ioan Grosu – Colegiul Național “Sf.Sava”, București
- Prof. Mihai Manea – Liceul Teoretic “George Coșbuc”, București
- Prof. Mihai Stamatescu – Liceul “Traian Lalescu”, Orșova
- Prof. Bogdan Teodorescu – Liceul Sanitar “Victor Babeș”, București

GRUPUL DE LUCRU PENTRU ISTORIA ȘI TRADIȚIILE MINORITĂȚILOR:

Coordonator: Cercet.pr. Laura Căpiță – Institutul de Științe ale Educației

Minoritatea germană:

- Prof. Hannelore Baier – Forumul Democrat al Germanilor din România
- Prof. Dieter Novak – Liceul “Samuel Brukenthal”, Sibiu
- Prof. Alfred Wiecken – Centrul de Formare a profesorilor, Sibiu

Minoritatea maghiară:

- Prof. Deak Arpad – Liceul Teoretic “Apaczai Cseve Janos”, Cluj Napoca
- Prof.dr. Wolf Rudolf – Liceul Teoretic “Apaczai Cseve Janos”, Cluj Napoca

Minoritatea rromilor:

- Dr. Liviu Cernăianu, profesor pensionar

Minoritatea rușilor staroveri:

- Prof.univ.dr. Ivan Evseev – Universitatea Timișoara
- Prof. Sebastian Fenoghen – Școala Generală Sarichioi, jud. Tulcea
- Prof. Feodor Leonte – Școala Generală Carcaliu, jud. Tulcea
- Cons. Alexandru Vorona – Comunitatea Rușilor Lipoveni din România

Minoritatea slovacă:

- Prof. Pavel Huszarik – Liceul teoretic, Nădlac

GRUPUL DE LUCRU PENTRU GEOGRAFIE

- Coordonator: cercet.pr.dr. Octavian Mândruț – Institutul de Științe ale Educației
- Prof. Mari-Elena Belciu – Inspectoratul Școlar Județean Călărași
- Prof. Mioara Bulbucan – Școala Generală Nr. 4, Sebeș
- Prof. Virgil Dumitru – Inspectoratul Școlar Județean Constanța

- Prof. George Dumitrașcu – Școala Generală Nr. 1, Turnu Măgurele
- Conf.univ.dr. Nicolae Ilinca – Ministerul Educației Naționale
- Cercet.princ.dr. Octavian Mândruț – Institutul de Științe ale Educației
- Prof. Carmen Pârlog – Inspectoratul Școlar Județean Brăila

COMISII NAȚIONALE

COMISIA NAȚIONALĂ DE CULTURĂ CIVICĂ

1. Prof.univ.dr. Mihai Bărbulescu- Universitatea “Babeș-Bolyai”, Cluj Napoca
2. Prof.univ.dr. Ștefan Buzărnescu – Universitatea Timișoara
3. Prof.univ.dr. Teodor Dima – Universitatea Iași
4. Prof.univ.dr. Paul Tănase Ghiță – Academia de Studii Economice, București
5. Prof.univ.dr. Adrian Miroiu – Universitatea București
6. Prof.univ.dr. Valentin Mureșan – Universitatea București
7. Prof.univ.dr. Dan Potolea – Universitatea București
8. Cercet.princ. Dakmara Georgescu – Ministerul Educației Naționale
9. Prof. Aliss Andreescu – Inspectoratul Școlar Județean Constanța
10. Prof. Lavinia Bârlogeanu – Școala Normală, Târgu Mureș
11. Prof. Sorin Bunget – Inspectoratul Școlar Județean Dolj
12. Prof. Aurel Cazacu – Colegiul Național “I. L. Caragiale”, București
13. Prof. Silviu Cercea – Școala Normală, Deva
14. Prof. Letiția Hațegan – Liceul Teoretic Nr. 4, Cluj Napoca
15. Prof. Istvan Herlz – Inspectoratul Școlar Județean Covasna
16. Prof. Ioan Huțanu – Grupul Școlar Economic, Botoșani
17. Prof. Irina Loga – Liceul “D. Cantemir”, Iași
18. Prof. Tamara Manatu – Școala Nr. 148, București
19. Prof. Mihai Năzdrăvan – Liceul “T. Vladimirescu”, București
20. Cercet.șt. Daniel Oghină – Institutul de Științe ale Educației
21. Prof. Florina Oțet – Ministerul Educației Naționale
22. Prof. Anișoara Pârvulescu – Liceul “Moise Nicoară”, Arad
23. Prof. Argentin Porumbeanu – Liceul “Anastasescu”, Roșiorii de Vede
24. Prof. Gheorghe Tarara – Liceul “B. P. Hașdeu”, Buzău
25. Prof. Angela Teșileanu – Liceul “N. Stănescu”, București
26. Prof. Odet Zaiț – Școala Nr. 24, Constanța

COMISIA NAȚIONALĂ DE ISTORIE

1. Conf. univ. dr. Vlad Nistor – Facultatea de Istorie, președinte
2. Prof. Daniel Botezatu – Liceul “Mihai Eminescu”, Botoșani
3. Prof. Vasile Boznosu – Liceul Național, Iași
4. Prof. Mihail Budrica – Grupul școlar “CFR”, Constanța
5. Cerc. princ. Laura Căpiță – Institutul de Științe ale Educației
6. Prof. Doru Dumitrescu, inspector general – Ministerul Educației Naționale
7. Prof. Elisabeta Gheghie – Liceul “Titu Maiorescu”, Aiud
8. Prof. Liviu Lazăr – Colegiul “Decebal”, Deva, Inspectoratul Școlar Hunedoara
9. Prof. Natașa Marin – Școala Normală “Andrei Mureșanu”, Brașov
10. Prof. Victor Moldovan – Inspectoratul Școlar Județean Cluj
11. Prof. Gheorghe Oprică – Inspectoratul Școlar Județean Vâlcea
12. Prof. Octavian Osanu – Inspectoratul Școlar Județean Brăila
13. Prof. Adrian Pascu – Liceul “Spiru Haret”, București, vicepreședinte
14. Prof. Nicolae Petrescu – Școala generală Puchenii Moșneni
15. Prof. Stelian Radu – Grup Școlar “Ion Mureșan”, Timișoara
16. Prof. Bogdan Teodorescu – Liceul Sanitar “Victor Babeș”, București
17. Prof. Radu Zlati – Liceul pedagogic, Sighet

COMISIA NAȚIONALĂ DE GEOGRAFIE

1. Prof. dr. Mihai Ielenicz – Universitatea București
2. Conf. dr. Nicolae Ilinca, inspector general – Ministerul Educației Naționale
3. Prof. Ioan Abrudan, inspector general adjunct – Inspectoratul Școlar Județean Sălaj
4. Prof. Gabriela Apostol, inspector – Inspectoratul Școlar al municipiului București
5. Prof. Maria Elena Belciu – Inspectoratul Școlar Județean Călărași
6. Prof. Mioara Bulbucan – Școala generală nr. 3, Sebeș, Alba
7. Prof. Valerian Dragu – Casa Corpului Didactic
8. Prof. Virgil Dumitru – Inspectoratul Școlar Județean Constanța
9. Prof. Nică Lupu – Inspectoratul Școlar Județean Ilfov
10. Prof. Dumitru Marc – Inspectoratul Școlar Județean Cluj
11. Cerc. pr. II dr. Octavian Mândruț – Institutul de Științe ale Educației
12. Prof. Doina Petrean, inspector general adjunct – Inspectoratul Școlar Județean Bistrița-Năsăud
13. Prof. Mioara Popica – Inspectoratul Școlar Județean Brașov
14. Prof. Ion Stan – Inspectoratul Școlar Județean Suceava

CONTINUTUL CĂRȚII

1. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

2. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

3. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

4. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

5. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

6. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

7. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

8. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

9. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

10. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

11. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

12. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

13. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

14. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

15. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

16. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

17. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

18. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

19. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

20. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

21. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

22. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

23. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

24. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

25. Prof. dr. hab. Ionel Gheorghe - *Introducere în studiul limbii române*

CUPRINS

Reforma curriculară și programele școlare	3
Cuvânt înainte	5
Cultură civică	
Notă de prezentare	9
Obiective cadru	11
Clasa a VII-a	13
Clasa a VIII-a	16
Standarde curriculare de performanță	20
Istorie	
Notă de prezentare	23
Obiective cadru	25
Clasa a V-a	27
Clasa a VI-a	33
Clasa a VII-a	38
Clasa a VIII-a	44
Standarde curriculare de performanță	50
Istoria și tradițiile minorităților	
<i>Istoria și tradițiile minorității germane</i>	
Notă de prezentare	55
Obiective cadru	56
Clasa a VI-a	57
Clasa a VII-a	59
<i>Istoria și tradițiile minorității maghiare</i>	
Notă de prezentare	63
Obiective cadru	64
Clasa a VI-a	65
Clasa a VII-a	70
<i>Istoria și tradițiile minorității rrome</i>	
Notă de prezentare	77
Obiective cadru	78
Clasa a VI-a	79
Clasa a VII-a	81
<i>Istoria și tradițiile minorității rușilor staroveri</i>	
Notă de prezentare	87
Obiective cadru	88
Clasa a VI-a	89
Clasa a VII-a	91
<i>Istoria și tradițiile minorității slovace</i>	
Notă de prezentare	97
Obiective cadru	98
Clasa a VI-a	99
Clasa a VII-a	102
Geografie	
Notă de prezentare	109
Obiective cadru	111
Clasa a V-a	113
Clasa a VI-a	117
Clasa a VII-a	120
Clasa a VIII-a	123
Standarde curriculare de performanță	127
Structurile instituționale care au contribuit la realizarea programelor școlare	129
Cuprins	133

Clădire

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

NOTE

NOTE

Lucrarea Curriculum Național • Programe școlare pentru învățământul gimnazial cuprinde:

✓ **Volumul I:**

Aria curriculară *Limbă și comunicare*: Limba și literatura română. Limba latină

✓ **Volumul II:**

Aria curriculară *Limbă și comunicare*: Limba engleză. Limba franceză

✓ **Volumul III:**

Aria curriculară *Limbă și comunicare*: Limba germană. Limba italiană. Limba rusă. Limba spaniolă

✓ **Volumul IV:**

Aria curriculară *Matematică și Științe ale naturii*: Matematică

✓ **Volumul V:**

Aria curriculară *Matematică și Științe ale naturii*: Științe ale naturii

✓ **Volumul VI:**

Aria curriculară *Om și societate*: Istorie. Istoria și tradițiile minorităților. Geografie. Cultură civică

✓ **Volumul VII:**

Aria curriculară *Om și societate*: Religie

✓ **Volumul VIII:**

Aria curriculară *Arte*: Educație plastică. Educație muzicală

✓ **Volumul IX:**

Aria curriculară *Educație fizică și Sport*: Educație fizică

✓ **Volumul X:**

Aria curriculară *Tehnologii*: Educație tehnologică